

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

5

SIRA SAYISI: 341

Gaziantep Milletvekili Mehmet Erdoğan ve 61 Milletvekilinin Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4487) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/4487 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4
- Katılma Yazıları.....6
- Genel Gerekçesi9
- Madde Gerekçeleri.....10

• Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji

Komisyonu Raporu.....12

• Muhalefet Şerhleri.....24

• Teklif Metni.....43

• Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji

Komisyonunun Kabul Ettiği Metin.....43

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>Mehmet Erdoğan</i>	<i>Fatma Betül Sayan Kaya</i>	<i>Ramazan Can</i>
Gaziantep	İstanbul	Kırıkkale
<i>Mehmet Sait Kirazoğlu</i>	<i>Mehmet Doğan Kubat</i>	<i>Bekir Kuvvet Erim</i>
Gaziantep	İstanbul	Aydın
<i>Orhan Erdem</i>	<i>Semiha Ekinci</i>	<i>Mehmet Ali Özkan</i>
Konya	Sivas	Manisa
<i>Fatma Aksal</i>	<i>Yusuf Başer</i>	<i>İffet Polat</i>
Edirne	Yozgat	İstanbul
<i>Osman Ören</i>	<i>Rümeysa Kadak</i>	<i>Çiğdem Koncagül</i>
Siirt	İstanbul	Tekirdağ
<i>Abdullah Doğru</i>	<i>Metin Yavuz</i>	<i>Mihrimah Belma Satır</i>
Adana	Aydın	İstanbul
<i>İlyas Şeker</i>	<i>Cemal Bekle</i>	<i>Şirin Ünal</i>
Kocaeli	İzmir	İstanbul
<i>Yavuz Ergun</i>	<i>İsmail Güneş</i>	<i>Cemil Yaman</i>
Niğde	Uşak	Kocaeli
<i>Zehra Taşkesenlioğlu Ban</i>	<i>Necip Nasır</i>	<i>Öznur Çalık</i>
Erzurum	İzmir	Malatya
<i>Ali Şahin</i>	<i>Emrullah İşler</i>	<i>Uğur Aydemir</i>
Gaziantep	Ankara	Manisa
<i>Recep Özel</i>	<i>İbrahim Aydın</i>	<i>Ali Özkaya</i>
Isparta	Antalya	Afyonkarahisar
<i>Semra Kaplan Kıvırcık</i>	<i>Yaşar Kırkpınar</i>	<i>Cemal Öztürk</i>
Manisa	İzmir	Giresun
<i>Ravza Kavakcı Kan</i>	<i>Recep Uncuoğlu</i>	<i>Yavuz Subaşı</i>
İstanbul	Sakarya	Balıkesir
<i>Mustafa Arslan</i>	<i>Tahir Akyürek</i>	<i>Cihan Pektaş</i>
Tokat	Konya	Gümüşhane
<i>Selim Gültekin</i>	<i>Oya Eronat</i>	<i>Ahmet Berat Çonkar</i>
Niğde	Diyarbakır	İstanbul

<i>Mustafa Esgin</i>	<i>Refik Özen</i>	<i>Ceyda Çetin Erenler</i>
Bursa	Bursa	Kütahya
<i>İbrahim Yurdunuseven</i>	<i>Abdulkadir Özel</i>	<i>Metin Bulut</i>
Afyonkarahisar	Hatay	Elâzığ
<i>İsmail Kaya</i>	<i>Murat Baybatur</i>	<i>Abdullah Ağralı</i>
Osmaniye	Manisa	Konya
<i>Muhammed Avcı</i>	<i>Mustafa Demir</i>	<i>Hakan Kahtalı</i>
Rize	İstanbul	Malatya
<i>Ahmet Çakır</i>	<i>Şeyhmus Dinçel</i>	<i>Cengiz Demirkaya</i>
Malatya	Mardin	Mardin
<i>Salim Çivitcioğlu</i>	<i>Radiye Sezer Katırcıoğlu</i>	
Çankırı	Kocaeli	

KATILMA YAZILARI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4487 esas nolu "Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"ne imzama koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

09.06.2022

Veysel Eroğlu

Afyonkarahisar

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

8.6.2022

Arife Polat Düzgün

Ankara

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına 07.06.2022 tarihinde sunulan 2/4487 Esas No'lu Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne imza sahibi olarak katılmak ister, bilginize arz ederim.

Sena Nur Çelik

Antalya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4487 esas nolu "Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"ne imzama koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

07.06.2022

Pakize Mutlu Aydemir

Balıkesir

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılması Kanun teklifine imzama koymak istiyorum.

Gereğini arz ederim.

08.06.2022

Selim Yağcı

Bilecik

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

08/06/2022

Muhammet Müfit Aydın

Bursa

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Hakan Çavuşoğlu

Bursa

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Şamil Ayrım

İstanbul

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4487 esas numaralı Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum

Gereğini arz ederim.

08 Haziran 2022

Tülay Kaynarca

İstanbul

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4487 esas numaralı Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Serap Yaşar

İstanbul

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Fehmi Alpay Özalan

İzmir

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi için imzama atıyorum. Gereğini arz ederim.

08/06/2022

Niyazi Güneş

Karabük

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4487 esas numaralı Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Ahmet Salih Dal

Kilis

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Mehmet Emin Şimşek
Muş

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Mücahit Durmuşoğlu
Osmaniye

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4487 esas nolu "Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"ne imzama koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

07.06.2022
Çiğdem Erdoğan Atabek
Sakarya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinde imzama olmasını istiyorum. Gereğini saygılarımla arz ederim.

07.06.2022
Zemzem Güleender Açınal
Şanlıurfa

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Mehmet Ali Cevheri
Şanlıurfa

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4487 esas numaralı Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Salih Cora
Trabzon

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Osman Nuri Gülaçar
Van

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

İrfan Kartal
Van

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/4487)	
ESAS	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
TALİ	Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanunu 19/1/2002 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 1/7/2017 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Üretim Reform Paketi” olarak adlandırılan Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretim Desteklenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile endüstri bölgelerine yönetici şirket modeli, özel endüstri bölgeleri gibi yeni uygulamalar getirilmiştir. Yapılan değişiklikler ile endüstri bölgeleri oldukça cazip hale getirilmiş olup, 2018 yılına kadar yalnızca 6 endüstri bölgesi ilan edilmişken son 4 yılda, 15’i özel endüstri bölgesi olmak üzere bu sayı bugün itibariyle 28’e çıkmıştır.

Son durumda bir bölümü tam kapasite ile faaliyette bulunan ve bir bölümü de proje ve inşaat aşamasında olan endüstri bölgeleri yönetimlerinden ve yatırımcılarından gelen talepler doğrultusunda 4737 sayılı Kanunun bazı hükümlerinin değiştirilmesine ve ilave hükümlerin getirilmesine ihtiyaç duyulmuştur. Sahadan gelen geri dönüşler ve Bakanlığın endüstri bölgeleri uygulamalarından edindiği tecrübeler ile oluşturulan Teklif çerçevesinde, büyük ölçekli, stratejik ve entegre yatırımlar için uygun bir yatırım ortamı sağlayan endüstri bölgelerinin daha işlevsel hale getirilmesi, Ülke ekonomisine katkı sağlayacak, istihdam ve üretim merkezi olan sanayi alanlarının oluşturulması ve söz konusu alanlara nitelikli yatırımcıları hızlı bir şekilde çekmek amaçlanmaktadır.

Bu amaçlar çerçevesinde, endüstri bölgeleri uygulamalarında sadeleştirmeye gidilerek benzer kuruluş, ilan vb. süreçlere tabi olan, karma, ihtisas, münferit ve özel endüstri bölgesi türleri “endüstri bölgesi” ve “özel endüstri bölgesi” olarak iki tür olarak yeniden düzenlenmektedir. İhtisas endüstri bölgesi ve münferit yatırım yerine ilişkin hükümler kaldırılarak mevzuat sadeleştirilmektedir.

Yatırımcılar ve altyapının geliştirilmesinden sorumlu yönetici şirketlerden gelen talepler doğrultusunda, yine endüstri bölgelerinde yatırımları daha cazip hale getirebilmek amacıyla, taahhüt edilen yatırımların belli bir sürede tamamlanması şartıyla, uzun dönem tahsis edilen alanların mülkiyetinin devri mümkün kılınmaktadır. Bu sayede üretim taahhütlerini yerine getirip istihdam ve ihracata katkı sağlayan sanayicilerin talepleri halinde yapmış oldukları tesislerin mülkiyetini alabilmesine imkân sağlanmaktadır.

Endüstri bölgelerinde yer alacak yatırımcıların organize sanayi bölgelerinde olduğu gibi özellikle elektrik, doğalgaz, su vb. altyapı ihtiyaçlarını tek durak ofis mantığı ile doğrudan endüstri bölgesi yönetimleri aracılığıyla karşılayabilmesi, daha uygun fiyatla, daha sağlıklı ve sürekli enerji temin edebilmesi için düzenleme yapılmaktadır.

Mevcut endüstri bölgelerinin ilave alan talepleri, kamulaştırma, ÇED süreci, altyapı vb. konularda düzenleme yapılarak uygulamaya ilişkin hususlara açıklık getirilmiş, bürokrasinin azaltılarak uygulanabilirliğin artırılması amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 703 sayılı KHK'nın 198 inci maddesi ile "Endüstri Bölgeleri Koordinasyon Kurulu"nun oluşumuna ilişkin hükümler kaldırılmıştır. Bu doğrultuda madde ile ihtiyaç duyulmayan "Kurul" tanımı kaldırılmakta, Bakanlığın adı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı olarak revize edilmektedir.

Madde 2- Madde ile 4737 sayılı Kanunun "Endüstri bölgelerinin kuruluşu ve ilanı" başlıklı 3 üncü maddesinde yapılan değişiklikler ile ilan edilen endüstri bölgelerine ilave edilecek alanlara ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Cumhurbaşkanlığının iş yükünün ve bürokrasinin azaltılması, iş ve işlemlerin hızlandırılarak sanayi alanlarının bir an önce üretime kazandırılması amacıyla ilave alanın mevcut ilan edilen endüstri bölgesinden büyük olmaması kaydıyla Bakanlığca belirlenebilmesi sağlanmaktadır. Ayrıca yapılan değişiklik ile endüstri bölgelerinde altyapı ve kamulaştırma harcamalarının öncelikle yönetici şirket ve/veya yatırımcılar tarafından karşılanması sağlanarak kamu bütçesine ek bir yük getirilmeden sanayi alanlarının oluşturulması hedeflenmektedir.

Madde 3- Madde ile 4737 sayılı Kanunun "Yatırım izni" başlıklı 3/A maddesinde, yatırımcıların yönetici şirket ile koordinasyon içerisinde belirlenmesine yönelik düzenleme yapılmakta, irtifak hakkının nitelikleri belirlenmekte, yatırımcıların yükümlükleri netleştirilmekte, taahhüt ettiği yatırımı gerçekleştirilmeyen yatırımcılara Bakanlık tarafından ilave süre verilebilmesi düzenlenmekte, bu süre içinde yükümlülüğü yerine getirmeyenler hakkında irtifak hakkı sözleşmesinin feshedilebilmesi sağlanmaktadır. Ayrıca, ruhsat ve izinlerin Bakanlık tarafından verileceği hususu Teklifin 6 ncı maddesinde düzenlendiğinden dolayı tekrar eden hükümler çıkarılmakta ve endüstri bölgelerinden atık su bedeli alınmamasına ilişkin hüküm güncellenerek endüstri bölgelerinin bu kapsamdaki yükümlülüğü netleştirilmektedir.

Madde 4- Madde ile 4737 sayılı Kanunun "ÇED Süreci" başlıklı 3/B maddesi, ÇED sürecinin ÇED mevzuatında detaylı bir şekilde yer alması ve bu nedenle ÇED sürecine yönelik ek bir maddeye ihtiyaç olmadığından dolayı mülga edilmektedir. ÇED mevzuatı ilgili Bakanlık tarafından ihtiyaç ve günün koşullarına göre sürekli güncel tutulmaktadır. Bu sebeple 3/B maddesi uygulamada karışıklığa neden olmaktadır.

Madde 5- Madde ile 4737 sayılı Kanunun "Teşvik tedbirleri" başlıklı 4 üncü maddesinde, mevcut durumda yalnızca özel endüstri bölgelerine tanınan Cumhurbaşkanınca ek teşvikler belirlenebilmesi durumunun endüstri bölgelerinin geneli için geçerli olması sağlanmaktadır. Cumhurbaşkanınca, endüstri bölgelerindeki yatırımlara özel olarak yatırım teşvik kararnamesinde yer alan destek ve teşviklere ek yeni ve farklı destek ve teşviklerin belirlenebilmesi ile bu bölgelere stratejik öneme sahip yerli ve yabancı yatırımların çekilmesi hedeflenmektedir. Endüstri bölgelerinde yatırımların tamamlanması şartıyla yatırımcılarımıza, mülkiyet devri olanağı sağlanmaktadır. Böylece mülkiyet talep eden yatırımcılar için de endüstri bölgeleri cazip hale getirilmektedir. Yönetici şirkete de mülkiyet devri yapılabilmesi sağlanarak yönetici şirketin bütçesinden karşılanarak yatırıma hazır sanayi alanı oluşturulması cazip hale getirilmektedir. Ayrıca yönetici şirketin mülkiyet devrinden sonra satış ve kiralama yapılabilmesi mümkün kılınmıştır.

Madde 6- Madde ile 4737 sayılı Kanunun "İmar plânları" başlıklı 4/A maddesinin başlığında "altyapı" ifadesi de eklenerek altyapıya ilişkin hükümlere yer verilmektedir. 2644 sayılı Tapu Kanununun 21 inci maddesi gereği kadastral yolların ve kapanan imar yollarının ihdası Belediyeler adına yapılmaktadır. Belediyelerin endüstri bölgeleri sınırları içerisinde tasarruf yetkisinin bulunmaması, endüstri bölgeleri sınırları içerisindeki arazilerin kamulaştırılarak Hazine adına tescil edilmesi nedeniyle endüstri bölgeleri sınırları içerisindeki kadastral yolların ve kapanan imar yollarının ihdasının da Hazine adına tescil olması sağlanmaktadır. Endüstri bölgelerinin imar ve ruhsat yetkisi Bakanlığa ait olduğundan uygulamada ortaya çıkacak yetki karmaşasını sonlandırmak için 3194 sayılı İmar Kanununun 32 nci ve 42 nci maddelerindeki ruhsatsız yapıların tespiti ve yıkımı, idari para cezası kesilmesi hakkında hükümler eklenmektedir. Endüstri bölgelerindeki proje ve inşaat işlemlerinin kontrolörlük faaliyetlerinin kimin tarafından yapılacağı hususunda düzenleme yapılmaktadır. Endüstri bölgesi

yönetiminin ve yatırımcıların sanayi alanları dışında ihtiyaç duyacağı teknik, idari ve ticari hizmetler için alan oluşturulmasına imkan sağlanmaktadır. Endüstri bölgelerinde yer alacak yatırımcıların organize sanayi bölgelerinde olduğu gibi elektrik, su, doğalgaz vb. altyapı ihtiyaçlarını tek durak ofis mantığı ile doğrudan endüstri bölgesi yönetimleri aracılığıyla karşılayabilmesi, daha uygun fiyatla, daha sağlıklı ve sürekli enerji temin edebilmesi için düzenleme yapılmaktadır. Diğer yandan endüstri bölgesi yönetiminin ve yatırımcıların ihtiyacı olan elektrigi üretebilmelerinin önu açılmaktadır.

Madde 7- Madde ile 4737 sayılı Kanunun "İhtisas endüstri bölgeleri" başlıklı 4/B maddesi; ihtisas endüstri bölgeleri uygulamalarının Kanunun 3 üncü maddesine göre kurulan endüstri bölgeleri ile aynı kuruluş, ilan vb. süreçlere tabi olması ve bu nedenle ihtisas endüstri bölgelerine ilişkin ayrıca bir düzenlemeye ihtiyaç bulunmamasından dolayı mülga edilmektedir. Böylece 4737 sayılı Kanunun Teklifte; endüstri bölgesi ve özel endüstri bölgesi olmak üzere iki tür esas alınarak düzenlenerek sadeleştirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 8- Madde ile 4737 sayılı Kanunun "Münferit yatırımlar" başlıklı 4/C maddesi; münferit yatırım yeri uygulamalarının Kanunun 3 üncü maddesine göre kurulan endüstri bölgeleri ile aynı kuruluş, ilan vb. süreçlere tabi olması ve bu nedenle münferit yatırım yerine ilişkin ayrıca bir düzenlemeye ihtiyaç bulunmamasından dolayı mülga edilmektedir. Böylece 4737 sayılı Kanunun Teklifte; endüstri bölgesi ve özel endüstri bölgesi olmak üzere 2 tür esas alınarak düzenlenerek sadeleştirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 9- Madde ile özel endüstri bölgesi ilan şartlarından biri olan kurulu alanlardaki yüzelli bin metrekare şartı yüzbine, boş alanlardaki ikiyüzbin metrekare şartı yüzelli bine düşürülerek, özellikle daha küçük alanlarda yüksek teknolojili, stratejik, katma değerli, ihracat potansiyeli yüksek yatırımların da özel endüstri bölgesi imkanlarından faydalanması sağlanmaktadır. Özel endüstri bölgesi ilan edilen alan içerisinde başvuru sahibinin talep etmesi, özel mülkiyete konu arazi maliklerinin sanayi yatırımı yapmayı taahhüt etmesi şartıyla söz konusu özel mülkiyete konu arazinin kamulaştırılmaması yönünde düzenleme yapılmaktadır. Böylece sanayi yatırımlarının kamulaştırmadan kaynaklı bürokratik süreçlerden etkilenmemesi, sanayicilerin kendi mülkiyetleri üzerinde özel endüstri bölgesi olanaklarından faydalanarak yatırım yapabilmesi amaçlanmaktadır. Özel endüstri bölgelerindeki kamulaştırma ve altyapı harcamalarının başvuru sahibi tarafından karşılanacağı hususu netleştirilmektedir. Birden fazla yatırımcının yer aldığı özel endüstri bölgelerinde yönetim, işletme ve diğer hizmet masraflarına bölgede yer alan yatırımcıların katılmasına ilişkin düzenleme yapılmaktadır. Teşviklere ilişkin düzenlemeler 4 üncü maddede ve ruhsat ve izinlere ilişkin düzenlemeler 4/A maddesinde yer alğından tekrar eden hükümler çıkarılmaktadır. Özel endüstri bölgelerinde yer alacak yatırımcıların belirlenmesi aşamasında Bakanlıktan uygun görüş alınması şartı getirilmektedir.

Madde 10- Madde ile 4737 sayılı Kanunun "Yönetici şirket" başlıklı 4/D maddesinde Bakanlıkça resen yapılan endüstri bölgesi çalışmalarında yönetici şirketin nasıl belirleneceğı hususu düzenlenmektedir. Yönetici şirketin yetki ve sorumluluklarına ilişkin yeni düzenlemeler eklenmektedir. Ayrıca sorumluluklarını yerine getirmeyen yönetici şirket görevlilerine para cezası verilebilmesine ilişkin hüküm düzenlenmektedir.

Madde 11- Madde ile 4737 sayılı Kanunun "Yönetmelik" başlıklı 5 inci maddesi sadeleştirilmektedir.

Madde 12- Teklif ile Endüstri Bölgeleri Koordinasyon Kurulunun teşkiline yönelik tüm hükümlerin Kanun metninden çıkarılmasından dolayı madde mülga edilmektedir.

Madde 13- Madde ile Teklifin 7 nci ve 8 inci maddeleri ile ihtisas endüstri bölgesi ve münferit yatırım yerine ilişkin hükümler yürürlükten kaldırıldığından dolayı Teklifin yürürlüğe girdiğı tarihten önce münferit yatırım yeri olarak tahsis edilen alanlar ile ilan edilen ihtisas endüstri bölgelerinin 3 üncü maddeye göre kurulan endüstri bölgesi olarak kabul edileceğı düzenlenmektedir.

Madde 14- Yürürlük maddesidir.

Madde 15- Yürütme maddesidir.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,

Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

20/06/2022

Esas No: 2/4487

Karar No: 22

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4487 esas numaralı, “Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 15/06/2022 tarihinde yaptığı 23’üncü birleşiminde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

1. Giriş

Gaziantep Milletvekili Mehmet ERDOĞAN ile 61 Milletvekili tarafından 07/06/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen 2/4487 esas numaralı, “Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 15/06/2022 tarihinde yaptığı 23’üncü Birleşiminde Gaziantep Milletvekili Mehmet ERDOĞAN ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, TOBB ile MÜSİAD temsilcilerinin katılımlarıyla incelenip görüşülmüştür.

2. Teklifin Genel Gerekçesi

4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanunu 19/1/2002 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. “Üretim Reform Paketi” olarak adlandırılan Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretimin Desteklenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Karamamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 1/7/2017 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve endüstri bölgelerine yönetici şirket modeli, özel endüstri bölgeleri gibi yeni uygulamalar getirilmiştir. Yapılan düzenlemeler ile endüstri bölgeleri cazip hale getirilmiş ve 2018 yılına kadar 6 endüstri bölgesi ilan edilmişken son 4 yılda 15’i özel endüstri bölgesi olmak üzere bu sayı bugün itibariyle 28’e ulaşmıştır.

Endüstri bölgeleri yönetimlerinden ve yatırımcılarından gelen talepler doğrultusunda 4737 sayılı Kanunun bazı hükümlerinin değiştirilmesine ve ilave düzenlemelere gereksinim duyulmuştur. Sahadan gelen geri dönüşler ve Bakanlığın endüstri bölgeleri uygulamalarından edindiği tecrübeler ile oluşturulan Teklif çerçevesinde, büyük ölçekli, stratejik ve entegre yatırımlar için uygun bir yatırım ortamı sağlayan endüstri bölgelerinin daha işlevsel hale getirilmesi, istihdam ve üretim merkezi olan sanayi alanlarının oluşturulması ile söz konusu alanlara nitelikli yatırımcıların süratli bir şekilde çekilmesi amaçlanmaktadır.

Bu amaçlar çerçevesinde, endüstri bölgeleri uygulamalarında sadeleştirmeye gidilerek benzer kuruluş, ilan vb. süreçlere tabi olan, karma, ihtisas, münferit ve özel endüstri bölgesi türleri “endüstri bölgesi” ve “özel endüstri bölgesi” olarak iki tür olarak yeniden düzenlenmektedir. İhtisas endüstri bölgesi ve münferit yatırım yerine ilişkin hükümler kaldırılarak mevzuat sadeleştirilmektedir.

Ayrıca, endüstri bölgelerinde yatırımları daha cazip hale getirebilmek amacıyla, taahhüt edilen yatırımların belli bir sürede tamamlanması şartıyla, uzun dönem tahsis edilen alanların mülkiyetinin devri mümkün kılınmaktadır. Bu sayede üretim taahhütlerini yerine getirip istihdam ve ihracata katkı sağlayan sanayicilerin talepleri halinde yapmış oldukları tesislerin mülkiyetini alabilmesine imkân sağlanmaktadır. Yine bahse konu bölgelerde yer alacak yatırımcıların organize sanayi bölgelerinde olduğu gibi özellikle elektrik, doğalgaz, su vb. altyapı ihtiyaçlarını tek durak ofis mantığı ile doğrudan endüstri bölgesi yönetimleri aracılığıyla karşılayabilmesi, daha uygun fiyatla, daha sağlıklı ve sürekli enerji temin edebilmesi için düzenleme yapılmaktadır.

Son olarak, mevcut endüstri bölgelerinin ilave alan talepleri, kamulaştırma, ÇED süreci, altyapı vb. konularda çeşitli düzenlemeler yapılarak uygulamaya ilişkin hususlara açıklık getirilmekte ve bürokrasinin azaltılarak uygulanabilirliğin artırılması amaçlanmaktadır.

3. Kanun Teklifinde Öngörülen Düzenlemeler

2/4487 esas numaralı Kanun Teklifiyle,

➤ 703 sayılı KHK'nın 198'inci maddesi ile "Endüstri Bölgeleri Koordinasyon Kurulu"nun oluşumuna ilişkin hükümler ile "Kurul" tanımının kaldırılması ve Bakanlığın adının Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı olarak revize edilmesi,

➤ Cumhurbaşkanlığının iş yükünün ve bürokrasinin azaltılması, iş ve işlemlerin hızlandırılarak sanayi alanlarının üretime kazandırılması amacıyla ilave alanın mevcut ilan edilen endüstri bölgesinden büyük olmaması kaydıyla Bakanlıkça belirlenebilmesi ve endüstri bölgelerinde altyapı ve kamulaştırma harcamalarının öncelikle yönetici şirket ve/veya yatırımcılar tarafından karşılanması sağlanarak kamu bütçesine ek bir yük getirmeden sanayi alanlarının oluşturulması,

➤ 4737 sayılı Kanunun "Yatırım izni" başlıklı 3/A maddesinde yatırımcıların yönetici şirket ile koordinasyon içerisinde belirlenmesine yönelik düzenleme yapılması, irtifak hakkının niteliklerinin belirlenmesi, yatırımcıların yükümlüklerinin netleştirilmesi, taahhüt ettiği yatırımı gerçekleştirmeyen yatırımcılara Bakanlık tarafından ilave süre verilebilmesi ve bu süre içinde yükümlülüğü yerine getirmeyenler hakkında irtifak hakkı sözleşmesinin feshedilebilmesi ve endüstri bölgelerinden atık su bedeli alınmamasına ilişkin hükmün güncellenerek endüstri bölgelerinin bu kapsamdaki yükümlülüğünün netleştirilmesi,

➤ ÇED sürecinin ÇED mevzuatında detaylı bir şekilde yer alması ve bu nedenle ÇED sürecine yönelik ek bir maddeye ihtiyaç olmadığından dolayı 4737 sayılı Kanunun "ÇED Süreci" başlıklı 3/B maddesinin mülga edilmesi,

➤ 4737 sayılı Kanunun "Teşvik tedbirleri" başlıklı 4'üncü maddesinde, mevcut durumda yalnızca özel endüstri bölgelerine tanınan Cumhurbaşkanınca ek teşvikler belirlenebilmesi durumunun endüstri bölgelerinin geneli için geçerli olmasının sağlanması ve Cumhurbaşkanı tarafından endüstri bölgelerindeki yatırımlara özel olarak yatırım teşvik kararnameinde yer alan destek ve teşviklere ek yeni ve farklı destek ve teşviklerin belirlenebilmesi ile bu bölgelere stratejik öneme sahip yerli ve yabancı yatırımların çekilmesi,

➤ Endüstri bölgelerinde yatırımların tamamlanması şartıyla yatırımcılara, mülkiyet devri olanağının sağlanması suretiyle mülkiyet talep eden yatırımcılar için de endüstri bölgelerinin cazip hale getirilmesi ve yönetici şirkete de mülkiyet devri yapılabilmesi sağlanarak yönetici şirketin bütçesinden karşılanarak yatırıma hazır sanayi alanı oluşturulmasının cazip hale getirilmesi,

➤ Yönetici şirkete mülkiyet devrinden sonra satış ve kiralama yapabilmesine olanak tanınması,

➤ Endüstri bölgelerinin imar ve ruhsat yetkisi Bakanlığa ait olduğundan uygulamada ortaya çıkacak yetki karmaşasını sonlandırmak için 3194 sayılı İmar Kanununun 32'nci ve 42'nci maddelerindeki ruhsatsız yapıların tespiti ve yıkımı, idari para ceza verilmesine ilişkin hükümler eklenmesi ve bahse konu bölgelerdeki proje ve inşaat işlemlerinin kontrolörlük faaliyetlerinin kim tarafından yapılacağı hususunda düzenleme yapılması, endüstri bölgesi yönetiminin ve yatırımcıların sanayi alanları dışında ihtiyaç duyacağı teknik, idari ve ticari hizmetler için alan oluşturulmasına imkan sağlanması,

➤ Endüstri bölgelerinde yer alacak yatırımcıların organize sanayi bölgelerinde olduğu gibi elektrik, su, doğalgaz vb. altyapı ihtiyaçlarını tek durak ofis mantığı ile doğrudan endüstri bölgesi yönetimleri aracılığıyla karşılayabilmesi, daha uygun fiyatla sürekli enerji temin edebilmesi ve endüstri bölgesi yönetiminin ve yatırımcıların ihtiyacı olan elektriği üretebilmelerine imkan tanınması,

➤ 4737 sayılı Kanunun “İhtisas endüstri bölgeleri” başlıklı 4/B maddesinin; ihtisas endüstri bölgeleri uygulamalarının Kanunun 3’üncü maddesine göre kurulan endüstri bölgeleri ile aynı kuruluş, ilan vb. süreçlere tabi olması ve bu nedenle ihtisas endüstri bölgelerine ilişkin ayrıca bir düzenlemeye ihtiyaç bulunmamasından dolayı mülga edilmesi ve 4737 sayılı Kanun’da endüstri bölgesi ve özel endüstri bölgesi olmak üzere iki tür esas alınarak sadeleştirilmeye gidilmesi,

➤ 4737 sayılı Kanunun “Münferit yatırımlar” başlıklı 4/C maddesinin; münferit yatırım yeri uygulamalarının Kanunun 3’üncü maddesine göre kurulan endüstri bölgeleri ile aynı kuruluş, ilan vb. süreçlere tabi olması ve bu nedenle münferit yatırım yerine ilişkin ayrıca bir düzenlemeye ihtiyaç bulunmamasından dolayı mülga edilmesi suretiyle 4737 sayılı Kanun’da endüstri bölgesi ve özel endüstri bölgesi olmak üzere iki tür esas alınarak sadeleştirilmeye gidilmesi,

➤ Özel endüstri bölgesi ilan şartlarından biri olan kurulu alanlardaki yüz elli bin metrekare şartı yüz bine, boş alanlardaki iki yüz bin metrekare şartı yüz elli bine düşürülerek, özellikle daha küçük alanlarda yüksek teknoloji, stratejik, katma değerli, ihracat potansiyeli yüksek yatırımların da özel endüstri bölgesi imkanlarından faydalanmasının sağlanması, özel endüstri bölgesi ilan edilen alan içerisinde başvuru sahibinin talep etmesi, özel mülkiyete konu arazi maliklerinin sanayi yatırımı yapmayı taahhüt etmesi şartıyla söz konusu özel mülkiyete konu arazinin kamulaştırılmaması yönünde düzenleme yapılması suretiyle sanayi yatırımlarının kamulaştırmadan kaynaklı bürokratik süreçlerden etkilenmemesi, sanayicilerin kendi mülkiyetleri üzerinde özel endüstri bölgesi olanaklarından faydalanarak yatırım yapabilmesi,

➤ Özel endüstri bölgelerindeki kamulaştırma ve altyapı harcamalarının başvuru sahibi tarafından karşılanacağı hususunun netleştirilmesi ve birden fazla yatırımcının yer aldığı özel endüstri bölgelerinde yönetim, işletme ve diğer hizmet masraflarına bölgede yer alan yatırımcıların katılmasına ilişkin düzenleme yapılması,

➤ Teşviklere ilişkin düzenlemelere 4’üncü maddede ve ruhsat ve izinlere ilişkin düzenlemeler 4/A maddesinde yer aldığından mükerrer hükümlerin çıkarılması ve özel endüstri bölgelerinde yer alacak yatırımcıların belirlenmesi aşamasında Bakanlıktan izin alınma şartının getirilmesi,

➤ Yönetici şirketin yetki ve sorumluluklarına ilişkin yeni düzenlemeler eklenmesi ve sorumluluklarını yerine getirmeyen yönetici şirket görevlilerine para cezası verilebilmesine ilişkin düzenleme yapılması,

➤ 4737 sayılı Kanunun “Yönetmelik” başlıklı 5’inci maddesinin sadeleştirilmesi,

➤ Endüstri Bölgeleri Koordinasyon Kurulunun teşkiline yönelik tüm hükümlerin Kanun metninden çıkarılmasından dolayı maddenin mülga edilmesi,

➤ Teklifin yürürlüğe girdiği tarihten önce münferit yatırım yeri olarak tahsis edilen alanlar ile ilan edilen ihtisas endüstri bölgelerinin 3’üncü maddeye göre kurulan endüstri bölgesi olarak kabul edilmesine yönelik düzenleme yapılması

öngörülmektedir.

4. Komisyonunda Kanun Teklifi Üzerinde Yapılan Görüşmeler

Komisyon Başkanı ve Konya Milletvekili Ziya ALTUNYALDIZ tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ 2002 yılında 4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanunu’nun yürürlüğe girdiği, bir önceki yasama döneminde Endüstri Bölgeleri Kanunu’nun üretim reformu olarak da adlandırılan bir paketle kabul edildiği ve o döneme kadar sadece 6 endüstri bölgesi ilan edilmişken üretim reform paketinin getirdiği ivmeyle birlikte endüstri bölgeleri sayısının bugün 28’e ulaştığı,

➤ Mevcut durumda 18 bin hektar alana ulaşan 28 endüstri bölgesinden 14'ünde devam eden sanayi üretiminin ülkemizin büyümesine, ihracatına, istihdamına önemli katkılar verdiği,

➤ Endüstri bölgelerinin 2021 yılı sonu itibarıyla 31.600 kişiye istihdam sağladığı ve bahse konu bölgelerden 11 milyar dolarlık ihracat yapıldığı ve cari açığın finansmanına da 8,4 milyar dolar tutarında katkı sağladığı,

➤ 28 endüstri bölgesinin 14'ünün şu an aktif olduğu, diğer 14'ünün ise yapım aşamasında olduğu, endüstri bölgelerinde 32 milyar dolarlık yatırımın hayata geçmesinin öngörüldüğü ve cari açığın azaltılmasına 35 milyar dolarlık ilave katkı sağlayacağı ve 99 bin kişiye de ilave bir istihdam yaratacağı,

➤ Ülkemiz sanayi üretiminin 2022 Nisan ayı itibarıyla bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 10,8 arttığı ve yılın ilk çeyreğinde yüzde 7,3 büyüme oranı ile OECD ülkeleri arasında en yüksek büyümeyi gerçekleştirdiği ve bu büyümenin 1,6'lık payını sanayi sektörünün oluşturduğu,

➤ Yukarıda tadat edilen gerçekleştirmeleri ivmelendirmek, daha sürdürülebilir ve daha etkin kılmak için Endüstri Bölgeleri Kanunu'nda yeni bir güncellemeye gereksinim duyulduğu, ifade edilmiştir.

Kanun Teklifinin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde birinci imza sahibi Gaziantep Milletvekili Mehmet ERDOĞAN tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Türkiye'nin lokomotif sektörlerinden biri olan ve hızla büyüyen sanayi sektörünün geliştirilmesi için uygulanan endüstri bölgeleri politikalarının, nitelikli sanayi alanlarının oluşturulmasında organize sanayi bölgeleri uygulamaları yanında ciddi bir yere sahip olduğu,

➤ Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın endüstri bölgeleri uygulamalarıyla ülke ekonomisini geliştirmek, nitelikli, katma değerli üretimi ve istihdamı artırmak, yatırımları teşvik etmek, yabancı sermayenin ülkemize girişini hızlandırmak ve teknoloji transferini sağlamanın amaçlandığı,

➤ Endüstri bölgelerinin, ülkemizde üretilmeyen ve ithalatı tetikleyen stratejik sektörlerde yatırımlara uygun sanayi alt yapılarını oluşturmayı hedeflediği ve bu çerçevede, endüstri bölgelerinin ihracatı artıracak, cari açığı azaltacak, özellikle de ileri teknoloji üretecek yerli ve yabancı sermaye yatırımlarının ülkemize girişini ve reel yatırımlara dönüşüp kalıcı hâle gelmesini sağlayacağı, ülkemizin AR-GE kapasitesini artırarak kritik kalkınma araçlarından biri olacağı,

➤ Endüstri bölgeleri uygulamalarının yukarıda açıklanan amaçlar doğrultusunda insansız hava teknolojileri, petrokimya, yenilenebilir enerji, paslanmaz çelik, doğal gaz işleme, otomotiv, traktör, makine, kâğıt, vasıflı çelik, gübre, ilaç başta olmak üzere stratejik, katma değer yaratan, cari açığı azaltan, kritik sektörlerde yatırım yapan firmaların mevcut endüstri bölgelerinde yer alıp üretimlerine veya yatırımlarına devam ettiği,

➤ Bugün itibarıyla toplam büyüklüğü 17.885 hektara ulaşan 3 karma endüstri bölgesi, 4 ihtisas endüstri bölgesi, 6 münferit yatırım yeri ve 15 özel endüstri bölgesi olmak üzere toplam 28 endüstri bölgesinin Sayın Cumhurbaşkanı tarafından Resmî Gazete'de ilan edildiği, bu endüstri bölgelerinin yarısının yatırımlarına devam ettiği, diğer yarısının ise yatırımlarını tamamlayarak üretime geçtiği,

➤ Üretimde olan endüstri bölgelerinde 2021 yılı sonu itibarıyla 31.585 kişi istihdam edildiği ve bu bölgelerden 2021 yılı sonu rakamlara göre 10,93 milyar dolar düzeyinde ihracat gerçekleştirildiği ve yatırımcılar tarafından üretilen ithal ikame ürünlerle birlikte cari açığın azaltılmasına yaklaşık 8,36 milyar dolar katkı sağladığı,

➤ Endüstri bölgesi mevzuatının ve uygulamalarının 2017 yılında yasalaştırılan üretim reform paketi kapsamında güncellenmesiyle endüstri bölgesi taleplerinde ciddi bir artış olduğu ve bu taleplerin değerlendirilmesi sonucunda Cumhurbaşkanı tarafından ilan edilen endüstri bölgeleri sayesinde endüstri bölgelerinin imkân ve katkılarından faydalanmak isteyen yatırımcılar tarafından yaklaşık 32 milyar dolarlık ilave sanayi yatırımı aktive edildiği, önümüzdeki dönemde söz konusu yeni yatırımların tamamının gerçekleştirilmesi durumunda, cari açığın azaltılmasına yıllık 34,88 milyar dolar katkı sağlanması ve toplam 99 bin kişiye ilave iş imkânı sunulmasının hedeflendiği,

➤ Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın denetim ve kontrolünde yerli ve yabancı yatırımcıların, planlaması tamamlanmış ve altyapısı hazır üretim bölgelerinde sanayi parseli temin edebildiği,

➤ Sanayi yatırımlarında altyapı harcamalarının başlangıç maliyetleri arasında önemli bir yer tuttuğu, yatırımlarını hızlandırmak ve maliyetleri düşürmek için endüstri bölgesi uygulamalarıyla öncelikle yönetici şirket tarafından veya kamu yatırımı olarak altyapılar tamamlanmak üzere sanayiciler için sanayi parsellerinin oluşturulduğu,

➤ Sanayinin altyapı gereksinimlerinin eksiksiz ve sürekli temininin sanayi üretimini sürdürülebilir kıldığı ve bunun endüstri bölgelerinin sağladığı en önemli avantajlardan biri olduğu,

➤ Endüstri bölgeleri uygulamalarında altyapı maliyetlerinin öncelikle yönetici şirket tarafından karşılanmasının esas alındığı, yatırıma hazır sanayi parsellerinin üretilmesinden sonra gerekli tüm izin, onay ve ruhsatların Bakanlık tarafından verildiği,

➤ Endüstri bölgelerinde yatırımcılar için tek ruhsat ve izin makamının Bakanlık olması nedeniyle farklı farklı kurumlara başvurulmadan Bakanlık bünyesinde de hızlı bir şekilde yeni yatırımın gerçekleşmesinin önünün açıldığı,

➤ 4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanunu'nun 19 Ocak 2002 tarihli ve 24645 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdiği, 2002 yılında yayımlanan mevzuatta, uluslararası sanayi bölgeleri politikalarının da değişmesi dikkate alınarak yapısal bir dönüşüme ihtiyaç duyulduğu, üretim reform paketi olarak bilinen 1 Temmuz 2017 tarihli ve 30111 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretimin Desteklenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la bu dönüşüm için gerekli adımların atıldığı ve söz konusu dönüşüm çerçevesinde endüstri bölgelerine yönetici şirket modeli, özel endüstri bölgeleri gibi yeni uygulamaların getirildiği,

➤ 2018 yılına kadar yalnızca 6 endüstri bölgesi ilan edilmişken son dört yılda bu sayının 28'e ulaştığı, bir bölümü tam kapasiteyle faaliyette bulunan ve bir bölümü de proje ve inşaat aşamasında olan endüstri bölgelerinin, yönetimlerinden ve yatırımcılarından gelen ihtiyaç ve talepler doğrultusunda 4737 sayılı Kanunun bazı hükümlerinin değiştirilmesine ve ilave hükümlerin getirilmesine ihtiyaç duyulduğu,

➤ Sahadan gelen geri dönüşler ve Bakanlığın endüstri bölgeleri uygulamalarından edindiği tecrübeler ile oluşturulan teklif çerçevesinde büyük ölçekli stratejik ve entegre yatırımlar için uygun bir yatırım ortamı sağlayan endüstri bölgelerinin daha işlevsel hâle getirilmesi ülke ekonomisine katkı sağlanması, istihdam ve üretim merkezi olan sanayi alanlarının oluşturulması ve söz konusu alanlara nitelikli yatırımcıları hızlı bir şekilde çekmenin amaçlandığı,

➤ Endüstri bölgeleri uygulamalarında sadeleştirmeye gidilerek benzer kuruluş, ilan ve benzeri süreçlere tabi olan karma, ihtisas, münferit ve özel endüstri bölgesi türlerinin endüstri bölgesi ve özel endüstri bölgesi olarak iki tür olarak yeniden düzenlendiği, ihtisas endüstri bölgesi ve münferit yatırım yerine ilişkin hükümler kaldırılarak mevzuatın sadeleştirilmesinin öngörüldüğü,

➤ Yatırımcılar ve altyapının geliştirilmesinden sorumlu yönetici şirketlerden gelen talepler doğrultusunda endüstri bölgelerinde yatırımları daha cazip hâle getirebilmek amacıyla taahhüt edilen yatırımların belli bir sürede tamamlanması şartıyla, uzun dönem tahsis edilen alanların mülkiyetinin devrinin mümkün kılındığı, bu sayede üretim taahhütlerini yerine getirip istihdam ve ihracata katkı sağlayan sanayicilere talepleri hâlinde yapmış oldukları tesislerin mülkiyeti alabilme imkânı sağlandığı,

➤ Endüstri bölgelerinde yer alacak yatırımcıların organize sanayi bölgelerinde olduğu gibi özellikle elektrik, doğal gaz, su ve benzeri altyapı ihtiyaçlarını “tek durak ofis” mantığıyla doğrudan endüstri bölgesi yönetimleri aracılığıyla karşılayabilmesi, daha uygun fiyatla, daha sağlıklı ve sürekli enerji temin edebilmesi için düzenleme yapıldığı,

➤ Mevcut endüstri bölgelerinin ilave alan talepleri, kamulaştırma, ÇED süreci, altyapı ve benzeri konularda düzenleme yapılarak uygulamaya ilişkin hususlara açıklık getirildiği ve bürokrasinin azaltılarak uygulanabilirliğin artırılmasının amaçlandığı,

➤ Getirilen düzenlemeler ile yüksek teknolojiye dayalı, verimli, çevreye duyarlı, dış bağımlılığı azaltan ve yüksek katma değerli bir üretim yapısına sahip olmasının en önemli itici unsurlarından biri olan endüstri bölgesi uygulamalarının nicel ve niteliksel gelişimini sağlamanın amaçlandığı

belirtilmiştir.

Kanun Teklifi üzerinde milletvekilleri tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Teklifin 15 maddeden oluştuğu ancak sanayinin girdi maliyetlerinin azaltılmasına, ham madde fiyatlarını düşürülmesine, personel maliyetlerinin yükünü azaltacak bir teşvike, navlun bedellerine dair bir desteğe Teklifte yer verilmediği,

➤ Teklifte, firmalara yatırımlarını tamamlamaları durumunda kamuya ait arsaların mülkiyetinin devri imkânının sağlandığı ve bu düzenlemeyle bazı yatırımcılara önemli ayrıcalık sağlandığı ve bazı şirketlerin özel çıkarlarının gözetildiği,

➤ Endüstri Bölgeleri Kanunu hazırlanırken kanun koyucunun mülkiyet devrini öngörmediği,

➤ Kamuya ait taşınmazların mülkiyetlerinin şirketlere devrine izin verilmemesi gerektiği,

➤ Cumhurbaşkanına yetki devri, ÇED sürecinin bypass edilmesi ve 3’üncü maddede mülkiyet devrine ilişkin düzenlemeler hariç Teklifin genel anlamda olumlu düzenlemeler içerdiği,

➤ Kanun teklifinin kendi içinde çelişir nitelikte olduğu, bir yandan Cumhurbaşkanının iş yükünü azaltmayı hedeflediğini iddia ederken başka maddelerle Cumhurbaşkanına görevler devredildiği,

➤ Cumhurbaşkanına ek teşvik yetkisinin verildiği ve bu yetkinin sınırının belli olmadığı,

➤ Cumhurbaşkanına yetkilerin devredilmesinin Türkiye Büyük Millet Meclisinin iradesinin bypass edilmesi anlamına geldiği,

➤ Yatırım yapılmadan mülkiyet satışının yapılmadığı,

➤ Turizm yatırımıyla sanayi yatırımının eş değer tutulmaması gerektiği,

➤ Endüstri Bölgeleri Koordinasyon Kurulunun kaldırılmasının hatalı bir yaklaşım olduğu, endüstriyel genişlemede kurumlar arası istişare mekanizması vazifesi gören Koordinasyon Kurulunun yürürlükten kaldırılmasının yanlış mekânsal planlamaların önünü açacağı,

➤ Sanayileşme uğruna çevrenin feda edilmediği ve çevre hassasiyetinin en yüksek hassasiyetle korunduğu, tarım arazisi vasfı bulunmayan ve kullanılmayan arazilerin sanayi bölgesi haline getirilmesi için önemli uğraşlar verildiği,

➤ Hangi tür alanların endüstriyel bölge yapılabileceğiyle ilgili açıklığa ihtiyaç duyulduğu, doğanın endüstriyel bölge gerekçesiyle talan edilmesine izin verilmemesi gerektiği,

➤ Kanun teklifinin 4'üncü maddesiyle ÇED Raporu'nu kaldırılmasının hedeflendiği,

➤ Teklifte yer verilen düzenlemenin ÇED sürecini ortadan kaldırmadığı, Çevre Kanunu'nda ÇED ile detaylı düzenlemelere yer verildiği, 4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanunu'nda tekrar aynı düzenlemeye yer verilmesinin mükerrerlik yarattığı ve sadeleştirilmeye gidildiği,

➤ Yerel yönetimlerin, yerel yöneticilerin ve yerel organların hiçbir söz hakkı olmaksızın merkezî bir kararla endüstri bölgelerindeki yer seçimlerinin Bakanlığın ve merkezî yönetimin yetkisinde olmasının doğru olmadığı,

➤ Türkiye'nin topraklarının sadece yüzde 0,36'sının sanayi bölgesi olduğu bu rakamların İtalya'da yüzde 2, Almanya'da ise yüzde 4 olduğu,

➤ Endüstri bölgeleri gibi geniş bölgelerin sanayi bölgesi olarak ayrılmasının bir zorunluluk olduğu,

➤ Kanun koyucu olarak ana hedefin, gelecek nesillere dönük yeni sanayi alanları ve yatırım alanlarını ortaya çıkarmak ve bu stratejik alanlara dönük önemli yasal düzenlemeleri hayata geçirmek olması gerektiği,

➤ Filyos Endüstri Bölgesindeki gübre fabrikasıyla alakalı ÇED sürecinde Bakanlığa sunulan ÇED başvuru dosyası, ÇED raporu, son şekli verilen ÇED raporu, nihai ÇED raporu halka açık olup süreç hakkında tüm duyuruların web sitesi üzerinden yapıldığı, mevcut durumda, son şekli verilen ÇED raporunun askıda ilana çıkmış olduğu ve şu anda web sitelerinde mevcut olduğu,

➤ Bedelinin yatırımcı tarafından ödenmesi kaydıyla kamulaştırması yapılan alanların bedelsiz olarak yatırımcıya verildiği,

➤ Sanayicinin en büyük sorununun uzun vadeli ve uygun kredi bulmak olduğu ve bankaların sanayicinin kendi tapulu arazisine kredi verirken rayiç bedelleri oldukça düşük gösterdiği,

➤ Sanayiciye verilen arsanın bir değer kaybı olarak değil, ekonomiye katılan bir değer olarak görülmesi gerektiği,

➤ Arazilere, arsalara yapılan yatırımların gayrisafi millî hasılaya ve istihdama katkı olduğu, bu nedenle kiralamaya sunulan arsaların da kamu yararına dolaylı olarak katıldığının kabul edilmesi gerektiği,

➤ Gübre tesislerinde üretim yapılırken bu prosesten çıkan ve çıkacak her ürünün Avrupa standartlarında filtrasyona tabi olduğu aksi taktirde bu tesislerin akreditasyon alıp yurt dışına da üretilen gübreyi satamayacağı,

belirtilmiştir.

Kanun Teklifi üzerinde Sanayi Bakan Yardımcısı Hasan BÜYÜKDEDE, Sanayi Bölgeleri Genel Müdürü Fatih TURAN, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Millî Emlak Genel Müdürlüğü Hukuk ve Mevzuat Dairesi Başkanı Veli KARAKAYA, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Hukuk Müşaviri Seda Toprak EREM tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Türkiye'nin sanayi bölgeleriyle ilgili bir makro planının bulunmadığı ve endüstriyel gelişmişlik bakımından zayıf ülke grubunda olduğu,

➤ Sanayi alanlarının yapısının ve sanayi alanlarının büyüklüğünün, o ülkelerin gayrisafi millî hasıllarının büyüklüğünü tayin ettiği,

➤ Türkiye'nin yüzde 30'unun tarım alanı olduğu ve bunun gayrisafi millî hasılaya katkısının 50 milyar dolar olduğu, buna karşın yüzde 0,36'lık bir sanayi alanının gayrisafi millî hasıllarının yüzde 29'u olup sağladığı katkının ise 300 milyar dolar olduğu ve bu vasatlığın kırılması gerektiği,

➤ Ülkemizdeki sanayi alanlarının hızla ve çok ekonomik olarak büyütülmesi gerektiği, mevcut durumda sanayi alanı üretilmediği için sanayi alanının fiyatlarının çok yüksek değerlere ulaştığı,

➤ Sanayiciliğin çoğu zaman kredi sistemiyle çalıştığı, sanayicinin kendisine ait mülk olmaması durumunda bankaların bu kişilere kredi vermeyeceği ve sanayicinin teminat almakta zorlanacağı, sanayicinin şu anda bu teminata ihtiyaç duyduğu ve isteyen kişilere rayiç bedeli üstünden bunun satılmasında bir mahzur olmadığı,

➤ 2002'de çıkan 4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanunu'nda imar planlarının kimin onaylayacağını dahi belli olmadığı, bu eksikliğin 2004 yılında yapılan düzenlemeyle giderildiği ve zaman içinde benzer revizyonların tüm kanunlarda yapıldığı,

➤ Endüstri bölgesi ilan edilme sürecinde yapılacak yatırımın büyüklüğü, cari açığın azaltılmasına katkısı, yaratacağı istihdam, ihracat tutarı gibi standart formlarda öngörülen hususların bulunduğu,

➤ Başvuruda bulunan yatırımcıların Bakanlığa başvuruları sonrasında bu sürecin bir ön inceleme tabii tutulduğu ve 30'a yakın kamu kuruluşundan görüş istendiği ve bu süreçte yerel yönetimlerin dışarıda bırakılmadığı, yerelden başlanarak belediyelerin, özel idarelerinin, valiliklerin, tüm kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerinin alındığı,

➤ Endüstri bölgesi ilan edilme sürecinde tarım, orman, zeytin, maden, enerji gibi konularla alakalı ilgili kurumlardan olumsuz görüş geldiği durumlarda hiçbir bölgenin endüstri bölgesi olarak ilan edilmediği,

➤ Bir arazi özel endüstri bölgesi ise buranın satın alınmasının söz konusu olamayacağı zaten buranın yatırımcının kendi mülkünde olduğu,

➤ İlk başvuru esnasında hazineye ait kısımlar hariç özel şahıslardan kamulaştırılan kısmın bedelinin zaten yatırımcıdan alındığı, hazine adına tescil edildiği, irtifak kurulduğu ve yatırımın yapıldığı,

➤ Eğitim, sağlık, turizm, sanayi gibi farklı amaçlarla yatırımcılar lehine sınırlı aynı hak tesis ederek hazine taşınmazlarını kullanmalarına 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, 4706 sayılı Kamu Taşınmazlarının Değerlendirilmesine İlişkin Kanun, 4325 sayılı OHAL Bölgesinde Yatırımların Teşvik Edilmesine İlişkin Kanun, 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu gibi düzenlemelerle izin verildiği ve belli kriterleri yerine getirdikten sonra yatırımcılara üzerinde yatırım yaptıkları taşınmazları satın alma hakkı verildiği, bugüne kadarki düzenlemelerde endüstri bölgeleri için bu konuda herhangi bir düzenleme bulunmadığı,

- İrtifak hakkı tesis edilen ve üzerinde yatırım tamamlanan her türlü alanda devir hakkı ya da satın alma hakkı verildiği,
- Rayiç bedel üzerinden satış hakkı verildiği, endüstri bölgelerinde yapılması öngörülen değişikliğin diğer kanunlarda yapılan uygulamanın birebir uygulaması olduğu,
- Rayiç bedelin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu çerçevesinde belirlendiği, kıymet takdir komisyonlarınca taşınmazın fiilî hukuki özellikleri, konumu, emsal satışlar, ilgili oda ve bilirkişi görüşleri, piyasa koşulları dikkate alınarak bazı durumlarda da SPK lisanslı firmalardan değerlendirme hizmet almak suretiyle taşınmazların değerlerinin belirlendiği,
- Mevzuatta ÇED ile ilgili ayrıntılı düzenlemelere yer verildiği ve ÇED süreciyle ilgili ihtiyaç dâhilinde çeşitli değişiklikler yapıldığı, endüstri bölgelerindeki bütün yatırımların zaten ÇED sürecine tabi olduğu ve bahse konu bölgelerdeki çok büyük yatırımlar olduğu için ÇED’den muafiyetin söz konusu olamayacağı,
- ÇED uygulamasından vazgeçilmesinin söz konusu olmadığı, belli yatırımların sınırlar dâhilinde “ÇED Gerekli Değildir” veya “ÇED Prosedürüne Tabidir” şeklinde ayrımlara tabi tutulduğu, bazı yatırımların da yatırımın boyutuna istinaden doğrudan ÇED sürecine tabi olduğu,
- ÇED ile ilgili düzenlemelere Çevre Kanunu’nda ve ÇED Yönetmeliği’nde yer verildiği,
- Herhangi bir endüstri bölgesinde ÇED başvurusu yapıldığında halkı bilgilendirme toplantısı yapmadan ÇED sürecinin işleminin mümkün olmadığı,
- ÇED Yönetmeliği gereğince herhangi bir aşamanın atlanarak ÇED sürecini devam ettirmenin söz konusu olamayacağı ve yatırımcıların ÇED sürecine başvurdukları anda bütün prosedürleri tamamlamak durumunda oldukları,
- Turizm Teşvik Kanunu kapsamında yatırımcılara bağımsız ve sürekli sınırlı aynı hak tesis edilen arazilerin, orman alanları hariç yatırımcılara satılabildiği,
- Filyos Endüstri Bölgesinde TEMA Vakfıyla ortak çalışmalar yürütüldüğü, çevreye duyarlı çalışmaların hem organize sanayi bölgelerinde hem endüstri bölgelerinde dikkate alındığı ve Yeşil Mutabakat’ın uygulanması konusunda Bakanlığın oldukça titiz olduğu, ifade edilmiştir.

5. Teklif Metnine İlişkin Kabuller ve Değişiklikler

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından maddelerin görüşülmesine geçilmesi kabul edilmiştir.

2/4487 esas numaralı Kanun Teklifi, aşağıda yer verilen redaksiyonlarla birlikte kabul edilmiştir.

- Teklifin çerçeve 1’inci maddesi, madde çerçevesi redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.
- Teklifin çerçeve 2’nci maddesi, redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.
- Teklifin çerçeve 3’üncü maddesi, redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.
- Teklifin çerçeve 4’üncü maddesi, aynen kabul edilmiştir.

➤ Teklifin çerçeve 5’inci maddesi, redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir. Şöyle ki; 4737 sayılı Kanun’un ikinci fıkrasına eklenen cümle mevcut dördüncü cümlesinden sonra gelmekte olup irtifak haklarına ilişkin tüm işlemlerin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca yapılacağını hükmetmektedir. Bununla birlikte fıkranın mevcut dördüncü cümlesi; “irtifak haklarına ilişkin tüm işlemler Maliye Bakanlığınca yapılır” şeklindedir. Mükerrer cümleler olarak oluşacak çelişkiyi gidermek için cümlelerin fıkraya eklenmesi yerine mevcut dördüncü cümlelerin değiştirilmesi suretiyle redaksiyon yapılmıştır.

➤ Teklifin çerçeve 6’ncı maddesi, redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir. Şöyle ki, yürürlükteki 4737 sayılı Kanunun birinci fıkrasının (f) bendinde sağlık koruma bandı tanımında “... endüstri bölgesi mülkiyet sınırları içinde bırakılması gereken yapılaşmaya kapalı alanı” olduğu ifade edilmektedir. 4737 sayılı Kanunun 4/A maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “mülkiyet sınırları içinde” ibaresinin metinden çıkarılması uygulamada tereddüt oluşturabileceğinden tanımına uygun hale getirilmesi doğrultusunda redaksiyon yapılmıştır. Ayrıca kurum adları açık olarak yazılmış ve ilk defa geçen kanunun tarihi ilave edilmiştir.

➤ Teklifin çerçeve 7’nci ve 8’inci maddeleri, aynen kabul edilmiştir.

➤ Teklifin çerçeve 9’uncu maddesi, redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.

➤ Teklifin çerçeve 10’uncu maddesi, redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.

➤ Teklifin 11, 12 ve 13’üncü maddeleri ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 14 ve 15 inci maddeleri, aynen kabul edilmiştir.

Teklifin maddeleri üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasını müteakip Teklifin tümü kabul edilmiştir.

Teklif, yapılan değişiklikler de dikkate alınarak kanunların yapılmasındaki esas ve usullere uygunluğunun sağlanması amacıyla redaksiyona tabi tutulmuştur.

6. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere, İstanbul Milletvekili İffet POLAT, Manisa Milletvekili Semra KAPLAN KIVIRCIK, Mersin Milletvekili Hacı ÖZKAN ve Denizli Milletvekili Şahin TİN özel sözcü olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Ziya Altunyalız</i>	<i>Fahri Çakır</i>	<i>Ahmet Çolakoğlu</i>
Konya	Düzce	Zonguldak
Kâtip	Üye	Üye
<i>İffet Polat</i>	<i>Müzeyyen Şevkin</i>	<i>Ayhan Altuntaş</i>
İstanbul	Adana	Ankara
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye <i>Abdurrahman Başkan</i> Antalya	Üye <i>Çetin Osman Budak</i> Antalya (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Şahin Tin</i> Denizli (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Yasin Öztürk</i> Denizli (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Metin Bulut</i> Elâzığ	Üye <i>Mehmet Erdoğan</i> Gaziantep
Üye <i>Osman Boyraz</i> İstanbul	Üye <i>Ali Kenanoğlu</i> İstanbul (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Tahsin Tarhan</i> Kocaeli (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu</i> Manisa (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Semra Kaplan Kıvırcık</i> Manisa (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Hacı Özkan</i> Mersin (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Fuat Köktaş</i> Samsun	Üye <i>Muazzez Orhan Işık</i> Van (Muhalefet şerhimiz vardır)	

MUHALEFET ŞERHİ

Genel Değerlendirme

7 Haziran 2022 tarihinde Komisyonumuza havale edilen 2/4487 esas numaralı Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi 15 Haziran 2022 tarihinde Komisyonumuzda görüşülmüştür.

Teklifin TC Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bürokratları tarafından hazırlandığı, teklifin imza sahibi ve Komisyonumuz üyesi olan milletvekillerinin görüşmelerde sunduğu bilgiler ve sorularımıza yanıtların bürokratlarca verilmesinden anlaşılmaktadır. Bu husus Anayasanın 88 inci maddesine açıkça aykırılık taşımakta olup, iktidar partisi tarafından TBMM'ye sunulan her kanun teklifinde Anayasanın bu hükmü açıkça ihlal edilmektedir.

Öte yandan görüşmeler sırasında gerek Kanunun imza sahibi vekillere gerek bürokratlara teklifin maddelerine ilişkin olarak ilettiğimiz sorulara da tatmin edici cevaplar alınamamış, öngörülen düzenlemelerin yasalaşması halinde uygulamada yaşanacak sorunların yeterince değerlendirilmediği gözlemlenmiştir.

Gerek İttüzüğün 23'üncü ve gerek 37'nci maddeleri hükmü kapsamında Teklif tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmişse de tali komisyonunda, tali komisyonun uzmanlığını ilgilendiren düzenlemeler görüşülmeksizin ve Komisyonumuza görüşleri sunulmaksızın, Komisyonumuzda doğrudan görüşülmüştür.

Kanun Tekliflerinin uzmanlıkları yönünden tali komisyonlarda ele alınmaması neredeyse bir gelenek haline gelmiş ve tali komisyonlar adeta işlevsizleştirilmiş olup, bu nedenle Yasama süreci nitelikli bir şekilde işlememektedir.

Tüm dünyada daha iyi karar alma konusundaki çabalar sürekli olarak artarken, bu amaçla çeşitli mekanizmalar da geliştirilmektedir. Yapılan düzenlemelerin pek çok alana tesir ettiği de dikkate alınarak hem mevcut düzenlemelerin gözden geçirilmesi hem de yeni yapılacak düzenlemeler için maliyet-fayda-etki analizlerinin yapılması büyük önem taşımaktadır. Yapılacak düzenlemelerin getireceği olumlu-olumsuz sonuçlar ve toplum tarafından nasıl karşılanıp tekliflere nasıl cevap verileceği yasama organları ve karar vericiler için de öncelikli konular arasında yer almalıdır. Bu kapsamda, düzenlemenin bütçeye, mevzuata, sosyal, ekonomik ve ticarî hayata,

çevreye ve ilgili kesimlere etkilerinin ne olacağını göstermek üzere hazırlanan düzenleyici etki analizleri önemli rehber niteliğindedir. Ancak yasama sürecinde bu ön hazırlık aşaması da özellikle Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin uygulanmaya başladığı dönemle birlikte adeta unutulmuş ve rafa kaldırılmıştır. Tekliflerin düzenleyici etki analizleri yapılmamakta ve görüşmeler sırasında değerlendirilmemektedir. Bu da yasama sürecini sakatlamaktadır.

Teklifin Genelini Değerlendirilmesi

Teklif 1 yürütme, 1 yürürlük olmak üzere 15 maddeden oluşmakta olup, Teklifte 9/1/2002 tarih ve 4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanununun 8 maddesinde değişiklik yapılması, 4 maddesinin ilga edilmesi ve Kanuna 1 geçici madde ihdas edilmesi öngörülmektedir.

Kanun teklifinin genel gerekçesinde *“Yatırımcılar ve altyapının geliştirilmesinden sorumlu yönetici şirketlerden gelen talepler doğrultusunda, yine endüstri bölgelerinde yatırımları daha cazip hale getirebilmek amacıyla, taahhüt edilen yatırımların belli bir sürede tamamlanması şartıyla, uzun dönem tahsis edilen alanların mülkiyetinin devri mümkün kılınmaktadır. Bu sayede üretim taahhütlerini yerine getirip istihdam ve ihracata katkı sağlayan sanayicilerimizin talepleri halinde yapmış oldukları tesislerin mülkiyeti alabilme imkânı sağlanmaktadır.”* ve *“Mevcut endüstri bölgelerinin ilave alan talepleri, kamulaştırma, ÇED süreci, altyapı vb. konularda düzenleme yapılarak uygulamaya ilişkin hususlara açıklık getirilmiş, bürokrasinin azaltılarak uygulanabilirliğin artırılması amaçlanmaktadır.”* denilmektedir. Bu gerekçe Teklifin ruhunu oluşturan temel yaklaşımı göstermekte olduğundan büyük önem taşımaktadır.

Nitekim Komisyon görüşmelerinde de tartışmalar özellikle ÇED süreci ve kamuya ait taşınmazlarla tesislerin mülkiyetinin devri noktasında yaşanmıştır.

İktidar partisi milletvekilleri tarafından son dönemde TBMM’ye sunulan yasa tekliflerinde kamunun kaynaklarını ve kamuya ait gayrimenkulleri destek ve teşvik başlığı altında, özel sektöre çeşitli yollarla devrin önünü açacak düzenlemeler getirilmesi adeta alışkanlık haline gelmiştir. Komisyonumuzda görüşülen ve kamuoyunda da çok tartışılan limanların işletme sürelerinin ihalesiz bir biçimde, kanuni düzenlemeyle mevcut işletici firmalara ek 49 yıl süre ile uzatılması bunun önemli örneklerinden olmuş, ardından ilgili mevzuatına aykırı olduğu Sayıştay Raporu ile sabitken TİM’e gayrimenkul tahsisi de yine mevzuat değişikliği ile mümkün kılınmıştır.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde hukuka bakış açısı ve hukuki yaklaşım mevzuata uygun hareket etmek yerine mevzuatı taleplere uygun hale getirmek amacıyla yap boz tahtasına çevirmek olmuştur. Bu da hukuk sisteminin bir bütün olduğu da dikkate alındığında, ilgili

mevzuatın birbiri ile bağlantılı düzenlemelerinde çelişkilere ve uygulamada güçlüklerle neden olmaktadır. Nitekim, bu teklifte de özellikle ÇED ile ilgili düzenlemelere ilişkin gerek kamuoyunda gerek Komisyon görüşmelerinde yaşanan tartışmalar, özel Kanun niteliğinde olan 4737 sayılı Kanunda düzenlenen ÇED hükümlerinin ilga edilmek suretiyle genel hükümler kapsamına alınmasının endüstri bölgelerinin niteliği ile çelişmesi ve uygulamada ÇED süreçlerinin bu bölgelerin çevreye etkilerinin gereğince değerlendirilmemesi sonucunu doğuracağı noktasında toplanmıştır.

Ancak tüm bu tartışmalar Komisyonda sayısal çoğunluğu elinde bulunduran Cumhuriyet İttifakı milletvekillerince yeterince değerlendirilmeksizin ve önergelerimiz dikkate alınmaksızın düzenlemelerin oy çokluğuyla kabul edilmesiyle nihayetlenmiştir.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin uygulanmaya başlandığı 2018 yılından bu yana sistemin tıkandığı, bürokrasinin işlemediği, tekliflerin “biz yaptık oldu” mantığı ile hazırlandığı yönündeki tüm uyarılarımızı göz ardı eden iktidar partisi milletvekillerinin imzası bulunan bu teklifte en dikkat çekici nokta ise hiç kuşkusuz Teklifin Madde gerekçeleri bölümünde 2.maddenin gerekçesinde adeta itiraf niteliği de taşıyan şu cümledir; **“Cumhurbaşkanlığının iş yükünün ve bürokrasinin azaltılması, iş ve işlemlerin hızlandırılarak sanayi alanlarının bir an önce üretime kazandırılması amacıyla ilave alanın mevcut ilan edilen endüstri bölgesinden büyük olmaması kaydıyla Bakanlıkça belirlenebilmesi sağlanmaktadır.”** Tek adam rejiminin yol açtığı sorunların özeti niteliğindeki bu gerekçe, tüm kararları tek bir kişinin vermesinin yarattığı iş yükünü, bürokrasidedeki hantallığı ve bürokrasinin nasıl kitlendiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Nitekim Komisyon görüşmeleri sırasında T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısı Hasan Büyükdede'nin konuşması da sistemin çöktüğü ve iktidarın sanayi devi bir ülke olduğumuz yönündeki iddialarının resmi kanaldan yalanlanması ve ülkemizin hedeflenen büyümeyi yakalamadığının yine resmi kanallardan itirafı anlamına geliyordu. **“Bu sanayilerimizin Türkiye’de toplam 160 bin de firması var, bizim, sanayi sicil belgesinde olan. Toplamını topluyoruz, Türkiye’nin tümü 280 bin hektar sanayi, tümü, gayet komik. Şu anda Türkiye endüstrisi zayıf olan bir ülke grubunda. Türkiye, işte, gayrisafi millî hasılası 8 bin 500 dolar olan bir ülke, fakir ülke veya orta büyüklükte bir ülke. Türkiye 280 bin hektar sanayi alanıyla, işte, 8 bin 500 dolar gayrisafi millî hasıla üretiyor. Dünyada bir eğri var; dünyadaki o eğriye baktığımızda, sanayi alanlarının yapısı, sanayi alanlarının büyüklüğü o ülkelerin aynı zamanda gayrisafi millî hasıllarının büyüklüğünü tayin ediyor. İtalya’ya bakıyoruz, 650 bin hektarda 31 bin dolar; Fransa’ya bakıyoruz, 922 bin hektarda 39 bin dolar; Almanya’ya bakıyoruz, 1,5 milyon hektarda 46 bin dolar gayrisafi millî hasılası var. Eğri belli, bu eğriyi düzeltmek lazım, bu eğrinin çıkmasını...**

Türkiye 8 bin 500 dolarla fakirlik sınırı içerisinde gidip gidip gelecek, kendisini kurtarması mümkün değil. Türkiye'nin yüzde 30'u yani 230 bin kilometrekaresi tarım alanı, orman da değil; sadece tarım alanı Türkiye toplamının yüzde 30'u ve bu yüzde 30'un bize getirdiği gayrisafi millî hasıla 50 milyar dolar, tümü. "Tarım, tarım." diye bağıyoruz, çağırıyoruz da sonunda bize getirdiği para 50 milyar dolar; sanayinin getirdiği para şu anda 300 milyar dolar. Yani yüzde 0,36'lık bir alanla -yüzde sıfır 4'lük bir alandan- Türkiye, şu anda, sanayi olarak bu küçücük alanda gayrisafi millî hasılasının yüzde 29'unu üretiyor."

Bakan Yardımcısının bu sözleri Türkiye'de iktidarın tarıma ve sanayiye olan yaklaşımının ve politikaları şekillendiren önceliklerinin de ne olduğunu göstermesi bakımından önem taşımaktadır. Verilen ülke örneklerinde özellikle İtalya'da tarım ve sanayinin iç içe geçmişliğini gözardı etmek, küresel gıda krizine doğru giden dünyada Türkiye'yi savaştan iki ülkeden buğday alacak konuma getiren kararların hangi düşünce yapısı ile alındığını, buna neden olan isabetsiz analiz ve politikaların temelini de ortaya koymaktadır.

Ülkemizin bir zamanlar dünyada kendi kendini besleyen yedi ülkeden biri olmakla övündüğü günler Ak Partinin 20 yıllık iktidarındaki isabetsiz tarım ve sanayi politikaları neticesinde geride kaldı, çiftçi traktörünün deposunu dolduramıyor, mazot, gübre alamıyor. Büyük zorluklarla ektiği biçtiği de elinde kalıyor, satamıyor. Türkiye'nin sanayide olduğu gibi, tarımda da dışa bağımlılık oranı her geçen gün artıyor. İktidarın tarım politikaları sonucunda Türkiye'de hem ekilebilir arazi oranı küçüldü hem çiftçi sayısı azaldı ve yaşlandı hem de tarımın millî gelir içindeki payı düştü. Tarımı ve sanayileşmeyi birbirinin seçeneği, hatta birbirinin zıttı olarak gören iktidarın, sanayileşmek adına tarımı geri plana ittiğini hatta daha vahimi gözden çıkardığı Sayın Bakan Yardımcısının konuşması ile de ortaya konulmuştur. ABD, Fransa, İtalya, Hollanda gibi gelişmiş sanayi ülkelerinin, aynı zamanda gelişmiş tarım ülkeleri olduğunu göz ardı eden, tarım ve tarıma dayalı sanayinin, Türkiye'nin çok avantajlı ve çok kazanç elde ettiği alanlar olabileceğini görmezden gelen iktidar, tarımın stratejik önemini de kavrayamadı. Nitekim, Komisyon görüşmelerinin yapıldığı gün medyada Türkiye'nin 10 ülkeden tarım arazisi kiralayacağı haberi yer aldı. Buna göre; kendi toprağını ekip biçemeyen, kendi toprağını verimli hale getirmek için projeler üretmeyen iktidar yine ülke kaynaklarını başka ülkelere ve firmalara aktarmak için çalışmalar yürütüldüğünü açıkladı.

Sayın Bakan Yardımcısının Komisyonunda yaptığı konuşmasında sanayiye teşvik adı altında kamu arazilerinin mülkiyet devirlerine ilişkin yaklaşımı göstermesi bakımından önem taşımaktadır. *"Keşke biz kamunun elindeki arazileri şu anda sanayiciye bedelsiz dağıtabilmiş olsaydık, bedelsiz. Yani verelim, keşke verelim ya. Kamunun malları orada duracağına bedelsiz verelim, sanayiye*

verelim, ne olacak. Tapusunu da verelim, ne yapacak yani.” Bu konuşmanın yapıldığı günün öncesindeki akşam, bir televizyon kanalında canlı yayına katılan Ethem Sancak, zamanında *“yerli ve milli tank projesi”*ni hayata geçireceği iddiasıyla halihazırda münferit yatırım bölgesi ilan edilmiş Sakarya BMC Otomotive tank yapmak amacıyla yatırım yaptığını, ortaklarıyla anlaşamadığı için hisselerini 1 tane bile tank yapmadan, üzerine kar ekleyerek sattığını açıklamıştır. Kamu kaynaklarının çeşitli adlar altında özel sektöre aktarılmasının ve özel sektörün kamu kaynağı eliyle zenginleştirilmesinin en dikkat çekici örneğinin itiraf edildiği bu yayının ertesi günü Bakan Yardımcısının *“Tapusunu da verelim, ne yapacak yani”* sorusuna verilecek en gerçekçi cevap özel sektörden gelmiştir.

Ülkemiz sanayisinin yaşadığı temel sorunları görmekten ve çözüm üretmekten aciz iktidarın kamu kaynaklarına bakışını ve yaklaşımını ortaya koyan bu teklifte sanayicinin artan hammadde ve girdi maliyetlerine, personel giderlerine, navlun başta olmak üzere her geçen gün yükselen lojistik maliyetlerine bir çözüm olmadığı gibi, bu maliyetlerin altından kalkmalarını temin edecek bir destek ve teşvik mekanizması da bu teklifte öngörülmemiştir. Tamamen yönetici şirketlerin başta ÇED olmak üzere elini kolunu bağlayan düzenlemelerin kanun eliyle giderilmesini ve kamu kaynağının bu firmalara aktarılmasını amaçlayan teklife özellikle mülkiyet devirleri ve ÇED sürecine ilişkin düzenlemeleri yönünden karşıyız.

Teklifin Maddelerinin Değerlendirilmesi

Teklifin 2.maddesine eklenecek *“İlave edilen alanlar için de ÇED mevzuatına tabi faaliyetlerden “ÇED Olumlu” kararı veya “ÇED Gerekli Değildir” kararı aranır.”* düzenlemesi ile Endüstri Bölgelerinde ilave alan ilan edilmesi halinde de ÇED süreçlerine ilişkin düzenlemelerin uygulanması amaçlanmaktadır.

Teklifin 4.maddesinin teklif metninden çıkartılması ve endüstri bölgelerinde ÇED süreçlerine ilişkin düzenlemelerin saklı tutulmasıyla, iklim değişikliği ile mücadele, doğanın korunması için endüstri bölgelerinin kurulmasında çevreye etkilerinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Teklifin 5.maddesinde endüstri bölgelerinde yer alan yatırımlara ilişkin olarak sınırları kanunla belirlenmeyen bir yetki tanımlaması yapılarak Cumhurbaşkanının ek teşvik belirlenmesine dair düzenleme ile kamulaştırma bedeli hazine tarafından ödenen kamuya ait taşınmazların mülkiyetinin devrine dair düzenlemelerin Teklif metninden çıkartılması amaçlanmaktadır.

Teklifin 10.maddesinde Bakanlığa verilen yetkinin kaldırılması ve ceza hükmünün “Yükümlülüklerini yerine getirmeyen yönetici şirket görevlilerine yerine getirilmeyen yükümlülük başına yüz bin Türk lirası Bakanlıkça idari para cezası verilir” şeklinde düzenlenmesiyle ihlal ile ceza arasında oransallık bağlantısının kurulması amaçlanmaktadır.

Sonuç olarak;

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak 2, 4, 5ve 10 uncu maddelere dair önergelerimiz bulunmaktadır. Komisyonda yeterince değerlendirilmeyen önergelerimizin Genel Kurulda değerlendirilmesi gerektiğini savunuyoruz.

Tahsin Tarhan
Kocaeli

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Manisa
Çetin Osman Budak
Antalya

Müzeyyen Şevkin
Adana

MUHALEFET ŞERHİ

Genel değerlendirme

Endüstri Bölgeleri kurulmasının temel amacı yüksek teknolojili ve katma değeri yüksek üretim modeli ile yatırımcılara farklı destek ve teşviklerin sağlanması yoluyla avantajlı yatırım alanlarının tahsis edilmesi şeklinde tanımlanabilir. Endüstri bölgelerinin yerli ve yabancı yatırımcılara sağlanan bu destek ve teşvikler ile üretim maliyetlerini düşürerek ülke ekonomisini gelişmiş ülkelerle rekabet edebilir seviyeye yükseltmek, ihracatı artırıp, ithalatı düşürmek ve istihdamı artırmak gibi hedeflerinin olduğu söylenebilir.

Görüşmekte olduğumuz bu kanun teklifi ile de kurulmuş veya kurulacak olan Endüstri Bölgelerinde yatırımın ve üretimin artırılması için yerli ve yabancı yatırımcıları teşvik edecek, bürokratik süreçleri kolaylaştıracak birtakım düzenlemeler içerdiği belirtilmektedir.

Dünyada Endüstriyel gelişmeler ve Türkiye

4. Sanayi Devrimi adı verilen ve bütün dünyanın takipte olduğu teknoloji alanında yaşanan gelişmelere ayak uydurmak için gerekli bütün politik ve ekonomik kapasiteye ulaşmaya can atan ülkeler arasında Türkiye ne yazık ki yine takip ve taklit pozisyonundadır.

Gelişen teknoloji ürünleri, üretimi, dağıtımını olduğu gibi işi yapış tarzımızı hatta basit gündelik hayatımızı dahi oldukça etkilemeye başlamıştır. Sanayide meydana gelen ve geniş çaplı değişimi tetikleyen dönemler "**Sanayi Devrimi**" olarak adlandırılmaktadır. Devrimleri tek bir olaya veya icada bağlamak çok zordur; çünkü belirli bir dönem içinde meydana gelen gelişmelerin bütünü sanayide çağın değişmesini sağlamaktadır.

Birinci Sanayi Devrimi özellikle buhar makinesi başta olmak üzere çeşitli makinelerin keşfi ve madenlerin verimli kullanılması ile tarımın, ulaşımın gelişmesini ve el emeğine dayanan üretimin seri üretim yapan fabrikalara evrilmesini sağlamıştır. Elektriğin yaygın kullanılmaya başlaması fabrikalardaki verimliliği arttırmış, beraberindeki gelişmeler ile **İkinci Sanayi Devrimi** olarak adlandırılmıştır. Bilgisayarın icadı, uzay çalışmaları ve üretimde otomasyon, kısaca dijitalleşme **Üçüncü Sanayi Devriminin** temelidir. Ve günümüzün **4. Sanayi Devrimi**, Endüstri 4.0 adıyla bilinen siber-fiziksel yeniliğin uygulanması şeklinde tezahür etmektedir.

Endüstri 4.0'ın ayrılmaz bileşenleri arasında bulut bilişimi, büyük veri ve tabii ki nesnelerin interneti yer almaktadır. Yeryüzündeki tüm cihazların birbiriyle bilgi ve veri alışverişi içinde olduğu, insanlardan neredeyse bağımsız olarak kendi kendilerini koordine ederek üretim yapabilecek akıllı fabrikaların kurulduğu bu yeni çağın adına 4. Sanayi Devrimi çağı denilmektedir.

Nesnelerin interneti aslında özetle bütün fiziksel sistemlerin siber sistemler ile kontrol edilmesi demektir. Örnekleme yapacak olursak bir futbol topunun bile gol çizgisini geçip geçmediğinin topa konulacak bir çipin gönderdiği sinyal ile dijital olarak değerlendirildiği bir dünyadan bahsediyoruz.

Sanayi devriminin dördüncü jenerasyonu olarak nitelendirilen Endüstri 4.0, ilk kez Almanya'da bir fuar esnasında telaffuz edilmiştir. Endüstri 4.0'ın en büyük amacı, birbirleriyle haberleşen, sensörlerle ortamı algılayabilen ve veri analizi yaparak ihtiyaçları fark edebilen robotların üretimi devralıp; daha kaliteli, daha ucuz, daha hızlı ve daha az israf yapan bir üretim yapmak olarak tanımlanmaktadır.

Seri üretimden sonra akıllı üretim çağını başlatan Endüstri 4.0, dijital dönüşümün gelişen teknoloji dinamiklerinden beslenen bir terimdir. Küresel ekonomide rekabeti yakalamak isteyen şirketler için, akıllı fabrika sistemlerinin oluşmasının yanında, yenilikçi otomasyon sistemleri geliştirilmesi demektir. Günümüzün şirketleri, fabrikaların üretim-dağıtım süreçlerinin izlenmesi ve arıza-defo teşhislerinin yapılabilmesi için yapay zekâya sahip akıllı robotlarını üretime sunmaya başladığı bilinmektedir.

4. Sanayi Devrimi daha çok fabrikaları etkileyecek gibi görünse de aslında gelecekteki sosyal hayatımızı bile etkileyebilecek bir yeniliktir. Üç boyutlu yazıcıları sadece sanayide değil, evlerimizde dahi kullanabilecek konuma gelmemiz söz konusudur.

Türkiye’de durum

Endüstri 4.0 dönüşümü uzun bir yol ve Türkiye henüz yolun en başında bile değildir. Türkiye coğrafi konumu ve düşük işgücü maliyeti gibi özelliklerinin artık küresel rekabetçilik açısından yeterli olmadığı bilinen ve sıkça dilendirilen bir gerçekliktir. Endüstri 4.0 Türkiye'nin rekabet gücünü artırabilmek için önemli fırsatlar sunsa da hem özel hem kamu temsilcilerinin bu fırsatların ne kadar farkında olduğu tartışmalıdır.

Sanayide dijital dönüşümü gerçekleştirebilmesi için Türkiye'nin gereken teknoloji ve eğitim altyapısını şimdiden kurması ve eski yapıyı yeni ihtiyaçlara uyarlaması gerekmektedir. Firmalarının üretimi halihazırda ne kadar otomasyon çerçevesinde yürütülmekte, henüz 3. Sanayi Devrimi standartlarında üretime devam mı ediyor, süreçler ne kadar standartlaşmış gibi soruların cevapları acilen rakamlarla ortaya konulmalıdır.

Diğer yandan, sanayide dönüşüm gerçekleştikçe gerekli olacak altyapı ve insan kaynağı planlamasının yapılması, bugünden 10-15 yıl sonrasına hazırlanılması çok kritik bir mesele olarak dikkat çekmektedir.

AKP iktidarı 2023 yılında 2 trilyon dolar milli gelire ulaşmak, dünya ticaretinden yüzde 1,5 pay almak, 500 milyar dolar ihracat yapmak ve kişi başına düşen milli geliri 25 bin dolara çıkarmak gibi hedeflerden bahsederken, ekonomik göstergeler bu hedefin şimdiden ıskalandığını göstermektedir.

İmalat sanayisinin üretim yapısında ve dijital dönüşüm sürecinde, organize sanayi bölgeleri (OSB), endüstri bölgeleri (EB) ve teknoloji geliştirme bölgeleri öncü rol üstlenmesi gerekmektedir. Ancak, Türkiye’de Otomotiv sektörü dışında öne çıkan bir sektör henüz olgunlaşmamıştır. Türkiye Endüstri 4.0'a geçişte geç kalmış durumdadır. Türkiye'nin bu yeni teknoloji devriminde henüz istenilen noktada olmadığı ortadadır. Dijital dönüşümde beklenen ivmeyi yakalayamamıştır. Bu ivmeyi yakalayamaz ise sanayi devrimini yapan ülkeler ile yapamayan ülkeler arasında oluşan uçurumun dibinde yer almaya devam edecektir.

Endüstri Bölgeleri için yapılması gerekenler

- ✓ Endüstri Bölgelerinin çeşitli sorunlarının mevzuat değişiklikleri ve kurumsal koordinasyonla çözülmesi gereklidir. Endüstri bölgelerinde faaliyet gösteren işletme ve kooperatif temsilcilerinin birçok talebi bu düzenleme ile yerine getirilmemiştir. Bu kapsamda aşağıdaki talepler için gerekli düzenlemeler yapılmayı beklemektedir.
- ✓ Endüstri bölgelerinde inşaat veya iskân ruhsatına aykırılık halinde, kaçak inşaat alanları hakkında uygulanması gereken: yapı tatil tutanağı, mühürleme, idari para cezası, yıkım kararı ve yıkım işlemleri prosedürü için düzenleme yapılması gerekmektedir.
- ✓ Aynı şekilde “işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı” almaksızın kaçak çalışan işyerlerinin mühürlenmesi, idari para cezası verilmesi, kirletme, yol işgali vb. durumlarda kabahatler kanununa göre yaptırımların uygulanması için düzenleme yapılması gerekmektedir. Konu hakkında fiili olarak sorunların yaşandığı bilinmekte ve birçok kesim tarafından dile getirilmektedir.
- ✓ Endüstri bölgesi yöneticisi veya işleticisi olan tüzel kişiliğin; (bölge içerisinde atık su, temizlik, güvenlik işlerini; alt yapıları, ortak alanları ve tesisleri işletmesi, bakım onarım işlerini yürütmesi vb. verdiği hizmetlerin karşılığı aidat toplaması, düzen ve tertibatı sağlaması için) bağlayıcı düzenleme olmadığı (Yönerge, Yönetim Planı vb.) ve bu işlerin yapılabilmesi için düzenleme yapılması gerektiği burada faaliyet gösterenlerce ifade edilmektedir.
- ✓ Yerel yönetimle koordinasyon halinde altyapı, hafriyat ve çevre düzenlemesi konularında bölge yönetimine yetki devri yapılması gerekmektedir. Endüstri Bölgelerini de altyapıları işletme, elektrik, doğalgaz vb. dağıtım ve satış yapabilme yetkilerinin verilmesi için düzenleme yapılması gerektiği ifade edilmektedir. Ayrıca Endüstri Bölgelerindeki destek, muafiyet ve teşviklerin (özellikle vergi ve harçların) açıklayıcı şekilde düzenlenmesinin işleyişte kolaylık sağlayacağı ifade edilmektedir.
- ✓ Özel endüstri bölge sınırları dışındaki altyapı bağlantıları ile ilgili iş ve işlemlerin Bakanlığın ve ilgili yerel yönetimin koordinasyonunda ilgili kurum ve kuruluşlarca yerine getirilmesine ilişkin düzenleme yapılması gereklidir.
- ✓ Endüstri Bölgelerindeki, OSB’lerdeki Sanayi ve Teknoloji Kooperatiflerinin de Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’na bağlanması, Anonim şirketleşmenin zorunlu olması durumlarında kooperatiflerin kazanılmış haklarının korunmasını, bu bölgelerde faaliyet gösteren kooperatif temsilcilerince ifade edilmektedir.

Kanun Teklifi Üzerine Değerlendirmeler

Şüphesiz ki ekonominin iyileştirilmesi, sanayi üretiminin, teknoloji üretiminin artırılması bu ülkede yaşayan bütün yurttaşların ortak arzusudur. Getirilen bu kanun teklifinin içerisinde tartışılması gereken maddeler olması bir yana ülkemizin yaşadığı ekonomik krizin çözümüne ilişkin herhangi bir hüküm bulunmaması bizleri şaşırtmamaktadır. Toplumun bizlerden beklentisi ülkede yaşanan derin ekonomik sıkıntıların giderilmesine yönelik birtakım kanunlar çıkarılması, adımlar atılmasıdır ancak buna ilişkin bir hükme rastlamak mümkün değildir.

Türkiye’de yaşanan ekonomik krizin tüm toplumun güvensizliğine mail olmuş TÜİK rakamlarında dahi Mayıs ayı tüketici enflasyonu % 73,5, üretici fiyat enflasyonu % 132 olarak açıklanmışken, üretici ve tüketici enflasyonundaki farkın iki katına yaklaşması, üretimdeki bu maliyet artışının önümüzdeki aylarda hem üreticilere hem de tüketicilere daha zor günler yaşatacağının bir işaretidir.

TÜİK, ya manipülasyonlar yaparak tüketici enflasyonunu bir yerlerde sabit tutmaya çalışacak ya da üretici enflasyondaki bu artışları yansıtmak durumunda kalacaktır. Elbette bütün mesele TÜİK'in rakamlarından ibaret de değildir, çarşıda, pazarda durumun ne olduğunu çok daha açık bir şekilde görmektedir.

Endüstri bölgelerinin kurulmasında ÇED süreçleri işletilmelidir

Getirilen Kanun düzenlemesi içerisinde ÇED süreci ile ilgili **4. maddenin** ÇED mevzuatında detaylı yer almasından dolayı ek bir maddeye ihtiyaç duyulmadığından kaldırıldığı belirtilmektedir. Doğanın endüstriyel faaliyetler için kullanım hizmetine sunulması ekolojik kaygıları da beraberinde getirmektedir. Endüstrileşme, sanayileşme mevzusu tümüyle doğamızı ve canlıların yaşam alanlarını tahrip eden bir yerden ilerlemektedir. Maalesef neredeyse herhangi bir canlının ne kadar yaşayacağına, kaç tane olacağına artık insanlar karar verir hale gelmiştir. “Koruma altına alınmış şu kadar canlıdan 100 tane kalmıştır, dolayısıyla bu 100 tane canlıyı yaşatmaya devam edeceğiz” gibi haberlere rastlamaktayız. Bunlar hep insanlığın hırsları sonucunda, küresel ekonominin, sanayileşmenin bizlere yaşattığı sonuçlardan biridir.

Dolayısıyla ister doğanın dengesi açısından ister inancaşal açıdan bakılsın bu vahim bir meseledir. Sanayileşme/endüstrileşme meselesi bir bütün olarak doğanın dengesinden canlıların kendi döngüsünden koparılmasını engelleyecek şekilde ÇED süreçlerinin titizlikle işletilmesi gerekir, bunun önüne ne kadar set çekebiliyorsa o kadar set çekilmelidir.

Diğer taraftan, Komisyon görüşmelerine Bakan Yardımcısının “Şurada ot var, burada kök var gibi yaklaşarak biz sanayiye geliştiremiyoruz ya da yatırım yapamıyoruz.” sözü açıkça sorunlu bir yaklaşımdır. Doğaya bakış bir bütün olmalıdır, yaşam açısından vazgeçilmezdir. Yaşadığımız mevsimde yağın yağışların doğaya, kentlerimize nasıl zararlar verdiği hepimiz yaşayarak görmekteyiz. Bu zararların altında yatan temel nedenler arasında doğanın talanı, doğanın tahrip edilmesi ve oluşan iklim krizi sonucunda insanların, hayvanların bütün canlı yaşamının yok olmasına tanıklık ediyoruz. Yani kâr edeceğiz diye doğayı görmeyelim, ÇED raporu önemsizdir, engeldir gibi yaklaşımlar çok doğru yaklaşımlar değildir. İktidarın bu yaklaşımına karşı muhalefet etmek, yatırıma, sanayiye karşı olduğumuz anlamı taşımamaktadır. Yirmi yıllık AKP iktidarının pratiği, özellikle de son altı yıllık süreçte ne muhalefeti ne halkı ne sizin aleyhinize çıkan mahkeme kararlarını ne kanunları ne de yasaları dikkate almadığımız göstermektedir.

2014 yılında Zilan Deresinde yapılması planlanan HES, Danıştay'ın durdurma kararına rağmen devam etmiştir. Van Valiliği ve Çevre Şehircilik Müdürlüğünün “ÇED gerekli değil” raporu ve Bakanlığın acil kamulaştırma kararıyla HES yapımı hâlen devam etmekte ve durdurulmamaktadır.

Yine, dünya mirası olan Hasankeyf'in insanlık tarihinin olduğu bir yerin sular altında gömülmesini doğru bulmadığımızı her platforma ifade ediyoruz. Oysa iktidar tarafının bize söylediği şey: “Ama bizim paraya ihtiyacımız var.” olmaktadır.

Bu şunu göstermektedir aslında; doğanın, yaşamın esas alınmadığını, önceliğin kâr ve rant üzerine kurulduğunu ve bu çerçevede birçok yatırım yapıldığını ve bu yasal düzenlemelerin de bunları kolaylaştıran düzenlemeler olduğunu emaresidir. Dolayısıyla insan sağlığına ve yaşamına, tüm canlıların yaşamını etkileyen düzenlemelere bu yüzden karşı olduğumuzu bir kez daha belirtmek gerekiyor. Bunlar için de gerçekten gerekli tedbirlerin alınması gerekiyor. Yani yaşanan pratiklere göre onlarca, yüzlerce ÇED raporuna, olumsuz ÇED raporuna ya da “Olmaması gerekiyor.” denmesine rağmen birçok yatırım bu raporlara rağmen yapılmaya devam etmektedir. İktidarın yarattığı bu güven sorunu aşılmadan getirilen bu düzenlemelere olumlu yaklaşmamız söz konusu olamaz.

İktidar mensuplarının komisyonunda ifade ettikleri “Biz de çevreye duyarlıyız, hassasız, biz de çöplerimizi kapıya ayrı koyuyoruz, kapının önüne çiçek ekiyoruz.” açıklaması çevreye nasıl ciddiye bakıldığının göstergesidir. Doğaya çevreye duyarlı olmak, çöpleri kapıya ayrı koymakla değil, bilimsel ÇED raporlarının esas alınması ile mümkün olabilir.

Kuraklık ve iklim krizinin getirdiği tedbirlerin alınması kişisel ve kurumsal alışkanlıkların ve işleyişlerin dönüşümüyle mümkündür. Doğa talanının yol açtığı olumsuz sonuçlardan biri de yine Van’da çok etkili olmaktadır. Van Gölü ve göçmen kuşların diyarı olan Erçek Gölü’nde ciddi bir çekilme vardır ve kurumayla yüz yüzedir. Artık yüzlerce kuş, flamingolar da dâhil burada yaşam alanı bulamadığı için konaklayamamaktadır. Bunlar çokça basında yer almıştır. Uyarılarımızı tekrar etmekten bıkmayacağız. Yatırımlarımızın gerçekten geleceğimizi, yaşamımızı yok etmeden yapılması gerekiyor. Endüstrinin teşvik edilmesi ancak çevre ve ekolojiye minimum zarar verme koşullarında desteklenebilir. Ekoloji ve çevrenin etkilenme koşulları öngörülmeden, rant ve üretim hırsıyla yapılan girişimlerin dünyayı ve ülkeyi getirdiği durum da ortadadır.

İrtifak hakkı devredilmemelidir

5. maddede mülkiyet meselesi ile ilgili mülkiyetin devri, satışı konusu edilmektedir. Endüstri bölgelerinde yatırımcıların 49 yıl kiralama +49 yıl uzatma hakkı tanınmışken, bunun üzerine ayrıca isterlerse yatırım yaptıkları araziye rayiç bedel üzerinden satın alabilmelerinin önü açılmaktadır. Bu bir ihtiyaçtan değil, gerekçede belirtildiği gibi yatırımcıları talepleri üzerine getirilmiş bir maddedir. AKP iktidarının alışkanlık haline getirdiği şekilde parlamentoya sevk edilen kanunların büyük bir kısmı belirli sermaye gruplarının, belli işletmelerin talepleri doğrultusunda hazırlanmış bilinmektedir. Dolayısıyla burada belirli sermaye gruplarının talebi üzerine bu satış maddesinin buraya konduğu anlaşılmaktadır. Bu durum herkesin aklında çeşitli örneklerden kaynaklı olarak soru işareti oluşturmaktadır. Yani neredeyse 100 yıl gibi süreyle ve cüzi bir kirayla yatırım yapacağı yere yatırım yapmak için o yerin tapusunun verilmesinin şart koşulmasına hiç de art niyetsiz bir yaklaşım olarak bakılamaz.

Endüstri bölgelerinde yerel yönetimler de söz sahibi olmalıdır.

Diğer taraftan, kurulu veya kurulacak olan endüstri bölgelerindeki yer seçimlerinin, sadece bakanlığın veya merkezî yönetimin yetkisinde olması doğru değildir. Şüphesiz merkezi bir Türkiye planlaması önerisi olabilir, ancak, iktidarın merkezileşme hastalığı burada da devam ederek yerel yöneticilerin, yerel halkın inisiyatiflerinin tümüyle ellerinden alındığı süreç hızla örülmeye devam etmektedir. Bir yerde endüstri bölgesi yapılması planlanıyorsa, o ilin yerel yönetimine, belediye meclisine, yerel inisiyatiflerine hiç söz hakkı tanınmadan emrivakilerle yapılması ilerde yaşanabilecek bütün sıkıntıların müsebbibi sayılacaktır.

Zonguldak Filyos Vadisindeki proje yatırımı örneğinde yaşandığı gibi planlama ilkelerine aykırı olarak gübre ve hurda eritme fabrikası kurulması yöre halkı tarafından ve ciddi itirazlara neden olarak mahkeme süreçlerine taşınmıştır. Doğaya ve çevreye zarar verebilecek bu projeye iktidar yanlısı yöneticilerin dahi karşı çıktığı bilinmektedir. Dolayısıyla, sanayi veya endüstri bölgeleri kurulması planlanırken, bütün yetkinin merkezi idarelerde olması, tek başına bu uygulamayı onaylaması doğru bir yöntem değildir. Merkezî iktidar planlama yapabilir, önerebilir, ancak bunun mutlaka yereldeki belediye meclisleri tarafından tartışılması, yerel inisiyatiflerin görüşlerinin alınarak sürece sunacakları katkılar sonucunda hayata geçirilmesi doğru bir yaklaşım olacaktır.

HDP olarak, bu kanun teklifi üzerine yukarıda özetlemeye çalıştığımız uyarılarımızın dikkate alınması ve bu doğrultuda gerekli düzenlemelerin yapılması yerinde olacaktır.

Maddeler Üzerine Değerlendirme

CED ile ilgili maddeler (2. 3. 13.)

2. Madde: Görüşülmekte olan Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin **2. maddesinin** birinci fıkrası ile 4737 sayılı Kanunun 3. maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “endüstri bölgelerinin kurulması” ifadesinden sonra gelmek üzere **“veya kurulu bölgelere ilave alan”** ibaresi ile ikinci cümlesinde yer alan “endüstri bölgelerinin kurulmasına” ifadesinden sonra gelmek üzere **“veya alan ilavesine”** ibaresi eklenmektedir.

Dünya sanayileşme tarihinin bütün süreçlerinde sanayileşmenin çevresel sorunları arttırdığı ve geri dönülemez yıkımlara yol açtığı bilinmektedir. Dünya genelinde küçük arazilerin sanayileşme alanlarına dönüştürülmemesi için özel önlemler alınmaktadır. Endüstrinin teşvik edilmesi ancak çevre ve ekolojide minimum zarar verme koşullarında desteklenebilir. Ekoloji ve çevrenin etkilenme koşulları öngörülmeden atılacak adımların doğada nasıl bir tahribat yarattığı ortadadır. Sanayi üretiminin tarım alanlarının yok olmasına yol açacak biçimde kullanıma açılmasının ülkenin gıda üretimine olumsuz etkileri gözetenmeden atılacak adımların tüm toplum kesimlerinin gıda krizi ve yoksulluk ile karşı karşıya kalması demektir.

Her türlü endüstriyel üretim çevreyi mutlaka etkilemektedir. Endüstri bölgeleri için düşünülen devasa alanlar da bu bağlamda gerekli çevresel riskleri bertaraf edecek şekilde planlanmalıdır. Sanayi üretimi için tahsis edilen alanlar için **“CED gerekli değildir”** kararı alınmasının ne kadar vahim sonuçlara yol açabileceği yaşanan birçok deneyimle test edilmiştir. Hal böyleyken, değişiklik ile kurulmak istenen **ilave alanlara** izin verilmesi halinde de **“CED olumlu”** raporu alınmış olması gerekli olmalıdır.

Sanayi veya Endüstri üretimi için tahsis edilen tüm alanlar için **CED olumlu raporu alınmasının bir zorunluluk** olarak görülmesi artık yerleşik bir hüküm halini almalıdır.

3. Madde: Görüşülmekte olan Kanun Teklifinin **3. maddesi ile yapılmak istenen değişikliğin haricinde** 4737 sayılı Kanunun “Yatırım izni” başlıklı 3/A maddesinin ikinci fıkrasında yer alan **“CED Gerekli Değildir”** ibaresinin bir üste yer alan üç paragrafta açıklanan nedenlerle mevcut kanun metninden çıkarılması gerekmektedir.

13. Madde: Görüşülmekte olan Kanun Teklifinin **13. maddesi ile yapılmak istenen değişikliğin haricinde** 4737 sayılı Kanunun Geçici Madde 2. Bendinin ikinci fıkrasında yer alan **“ya da ÇED gerekli değildir kararı alınmış olması”** ibaresinin üste açıklanan aynı nedenlerle mevcut kanun metninden çıkarılması gerekmektedir.

Diğer maddeler

5. Madde: Söz konusu düzenleme ile kamulaştırılan taşınmaz malların yatırımcılar lehine sürekli irtifak hakkının tesis edilebileceği, yatırımcının talep etmesi halinde taşınmazların rayiç bedel üzerinden satılabileceği, Hazine adına tesis edilen taşınmazlarda yatırımın tamamlanması halinde yatırımcıya bedelsiz olarak devredilebileceği gibi hükümler içermektedir.

Bu tarz ihtisas bölgelerinin kalıcı bir şekilde bir kişiye, gruba, yatırımcıya **irtifak hakkı** sağlanarak bırakılması kamu yararı barındırmamaktadır. Hazine adına yapılması gereken kamulaştırmalar hiçbir koşulda kişiler/şirketler lehine bir düzenlemeye konu olmamalıdır. Dolayısıyla bu düzeleme geri çekilmelidir.

9. Madde: Görüşülmekte olan Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin 9. maddesinin birinci fıkrası ile değiştirilmek istenen **“yüz bin” ibaresinin “yüz elli bin”** olarak, a) bendinde ki **“yedi yüz elli milyon Türk lirası” ibaresinin “bir milyar Türk Lirası”** olarak değiştirilmesi, a) bendinin devamına getirilen **“Ancak başvuru sahibinin talep etmesi ve özel endüstri bölgesi içerisindeki özel mülkiyete konu arazi maliklerinin bu Kanun hükümleri gereğince yatırım yapacağını taahhüt etmeleri koşulu ile kamulaştırma yapılmaz.”** ibaresinin teklif metninden çıkarılması, Ayrıca, 4737 sayılı Kanunun 4/Ç maddesinin c) bendindeki **“c) Yeni yatırıma ilişkin “ÇED Olumlu” kararı veya “ÇED Gerekli Değildir” kararının alınmış olması”** ibaresinin **“ÇED olumlu kararı alınmış olması”** şeklinde değiştirilmesi gereklidir.

“ÇED gerekli değildir” kararı sanayi üretimi yapılacak bir yer için mümkün olamaz. Her türlü endüstriyel üretim çevreyi etkilemektedir. Yüz elli bin metrekare üzerine kurulu bir üretim tesisi için bu durum olağan bir sonuç olacaktır. Öte yandan devletin hazine arazilerinde desteklenen yatırımcıların bu bağlamda gerekli çevresel riskleri bertaraf edecek girişimleri de öngörerek bu işletmeciliğe başlaması gerekir. Ayrıca bu tarz ihtisas bölgelerinin kalıcı bir şekilde bir kişiye, gruba, yatırımcıya bırakılması kamu yararı barındırmamaktadır. Hazine adına yapılması gereken kamulaştırmalar hiçbir koşulda kişiler lehine bir düzenlemeye konu olmamalıdır.

10. Madde: Görüşülmekte olan Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin 10. Maddesi ile teklif edilen **“Yönetici şirket, Bakanlığın talebi üzerine faaliyetleriyle ilgili her türlü belge ve bilgiyi Bakanlığa sunmakla yükümlüdür. Yükümlülüklerini yerine getirmeyen yönetici şirket görevlilerine elli bin Türk lirasından iki yüz bin Türk lirasına kadar Bakanlıkça idari para cezası verilir. Verilen idari para cezaları, tefliğinden itibaren bir ay içinde ödenir.”** ibaresinin,

“Yönetici şirket, Bakanlığın talebi üzerine faaliyetleriyle ilgili her türlü belge ve bilgiyi Bakanlığa sunmakla yükümlüdür. Yükümlülüklerini yerine getirmeyen yönetici şirket görevlilerine **iki yüz elli bin Türk lirasından yedi yüz elli bin Türk lirasına** kadar Bakanlıkça idari para cezası verilir. *Yükümlülüklerin yerine getirilmemesinin sonucunda çevresel zararlar açığa çıkarsa idari para cezası beş katına kadar arttırılabilir. İdari para cezası verilmiş olması diğer zarar tazmin davalarının açılmasına engel teşkil etmez.* Verilen idari para cezaları, tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir.” şeklinde değiştirilmesi yerinde olacaktır.

Çevresel kirliliklerin müsebbibi olan girişimlerin dönem dönem sorumsuzluk içeren yaklaşımlarının bulunduğu ve birçok yerde bu yöndeki yaklaşımların hem doğaya hem de topluma zarar verdiği ve verilen zararın çoğu zaman yaptırımsız kaldığı veya **çok sembolik yaptırımlarla/cezalarla** konunun geçiştirildiği gözlemlenmektedir. Söz konusu endüstriyel üretim ise çevresel duyarlılığın üst düzeyde tutulması, bu alandaki yatırımcıların ve şirketlerin ihmal ve kasıtlarının ağır yaptırımlara maruz bırakılması elzemdir. Caydırıcı yaptırımların olmaması veya uygulamaya yansıtılmaması özensiz ve çevreye zarar veren bir sanayileşmeye alan açacaktır.

11. Madde: Görüşülmekte olan Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin 11. maddesinin “*Endüstri bölgelerinin yer seçimi ilgili belediyenin imar planı dikkate alınarak belediye meclisinin kararı ile belirlenir. Yer belirlendikten sonra 60 gün ilan süresi olacak şekilde ilan edilir.* Bu Kanunun uygulanmasıyla yer seçimi dışındaki ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir.” şeklinde değiştirilmesi yerinde olacaktır.

Endüstri bölgelerinin yer seçimi sadece Bakanlığın ve merkezi yönetimin kararları ile değil **yerel yönetimlerin de yetki alanında olmalıdır.** Bu durum sadece yer seçimini yönüyle değil, geri dönüşüm ve arıtma ve diğer alt yapı çalışmalarının koordinasyonu boyutlarıyla da önemlidir. Çünkü belediyelerin yer seçim süreçlerine dahil edilmediği ve imar planlarının esas alınmadığı merkezi kararlarla bu ve benzeri yerlerin belirlendiği durumlarda kamu yararına uygun olmayan yer tespitleri olabilecektir. Ayrıca belirlenen yerlere ilişkin ilgili belde ve mahalle halkının itirazının olması durumunda gerekli başvuru yollarının düzenlenmiş olmasına imkân tanınmış olacaktır.

Ali Kenanoğlu

İstanbul

Muazzez Orhan Işık

Van

MUHALEFET ŞERHİ

2/4487 Esas Numaralı “Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”ne ilişkin muhalefet şerhimiz aşağıdadır.

Genel Değerlendirme

Kanun teklifi, yalnızca 9/1/2002 tarihli ve 4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanununda değişiklik yapmayı öngörmektedir. Bu bağlamda “torba kanun” adı verilen usul ile Komisyon’a sunulmaması yasama tekniği açısından önemli ve olumlu bir durumdur.

Ülke ekonomimizin gelişimi açısından imalat sanayinin güçlendirilmesi oldukça önemlidir. TÜİK verilerine göre Nisan 2022’de önceki yılın aynı ayına göre imalat sanayi üretiminde yüzde 11,9’luk bir artış gözlemlenmiştir. Bu kayda değer bir artış olarak değerlendirilebilir. Ancak üretilen sanayi ürünlerinin ülkemize yeterli kazanç getirmediği de görülmektedir. Zira yüksek teknolojlili ürün ihracatımızın, toplam ihracat içindeki payı oldukça küçüktür. Nitekim, 2022 yılı Ocak-Nisan döneminde bu rakam yüzde 3 olarak görünmektedir. Bu oran, teknolojik olarak daha ileri ülkelerde çok daha yüksektir. Örneğin, İsrail’in ihracatının yüzde 10’unu yüksek teknolojlili ürünler teşkil ederken, Güney Kore’nin ihracatının yaklaşık yüzde 21’inin yüksek teknoloji ürünlerinden müteşekkil olduğu görünmektedir. Ayrıca 2021 yılında toplam ihracatımızın kilogram fiyatı yalnızca 1,29 dolar seviyesindeyken bu rakam birçok ülkede bunun çok daha üzerindedir. 2019-2020 döneminde bu rakam Japonya’da 3,86 dolar, Almanya’da 3,68 dolar, İtalya’da 3,21 dolar seviyelerinde gerçekleşmiştir.

Dolayısı ile ihracatımızın kilogram fiyatının 3 dolar seviyelerine çıkarılması ülke ekonomimiz ve halkımızın refahı açısından büyük önem arz etmektedir. Önemli endüstriyel üretim yapan Türkiye Otomotiv sanayisinin 2021 yılında kilogram başına ihracat fiyatının 10,62 dolar olduğu bilinmektedir. Bu bilgilerin ışığında endüstri bölgelerinin önemi inkâr edilemez. Ancak, bugün gelinen seviyenin ve ortaya konan politikaların henüz yeterli seviyede olmadığını kabul edilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda, Türk sanayisindeki üretimin gayri safi millî hasılaya etkisinin az olduğu hususunda Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısı Sayın Hasan Büyükdede’nin komisyonunda yapmış olduğu açıklamalar önemlidir. Sayın Bakan Yardımcısı Türkiye’yi “*fakir ülke*” olarak nitelendirmiş ve Türkiye’nin 280 bin hektar sanayi alanıyla 8.500 dolar gayri safi millî hasıl ürettiğini belirtmiştir. İtalya’nın 650 bin hektar sanayi alanında 31 bin dolar, Fransa’nın 922 bin hektar sanayi alanında 39 bin dolar, Almanya’nın 1,5 milyon hektar sanayi alanında 46

bin dolar gayri safi milli hasıla ürettiğini belirterek, ülkemizdeki arazilerin tarımdan ziyade sanayide kullanılması gerektiğinden bahsetmiştir. Sanayinin ve sanayi bölgelerinin ülke ekonomisi için önemi uzun yıllardır bilinen ve tarafımızca da desteklenen bir gerçektir. Ancak tarım arazileri ve sanayi bölgeleri hususunda böylesi bir yaklaşım doğru değildir. Ülkelerin endüstriyel kalkınmasına olduğu kadar tarıma, doğaya, biyoçeşitliliğe de önem verilmelidir. Sayın Bakan Yardımcısının bahsettiği, aynı alandaki tarım ürünlerinin getirisinin sanayi ürünlerine göre düşük olması doğal bir sonuçtur ancak tarımda bugün yaşanan olumsuzluklar, tarım alanında ülkemizin “kendi kendine yetebilir ülke” niteliğini kaybetmesi, tarımı önemsemeyen bu bakış açısının sonucunda meydana gelmiştir.

Ayrıca, yüksek teknoloji ürün imalatının ve ihracatının artırılması, aynı zamanda bu ürünlerde dışarıya bağımlılığın azaltılması için Ar-Ge'nin önemi büyüktür. Türkiye’de Ar-Ge’ye ayrılan pay GSYH’nin yüzde 1’i civarındayken bu rakam OECD ülkelerinde yüzde 2,5, Güney Kore’de yüzde 4,5 ve İsrail’de ise yüzde 5 civarındadır. Bu bağlamda Ar-Ge için ülke olarak ayırdığımız kaynak yeterli seviyede değildir ve ekonomik kalkınmanın sağlanabilmesi için yükseltilmesi gereklidir.

Bunlara ek olarak bugün içinde bulunduğumuz siyasal, sosyal ve ekonomik sorunlar, sanayiye de derinden etkilemiştir. Birçok uluslararası otomotiv firmasının ülkemizde üretim yaptıkları tesislerden çekildikleri bilinen bir vakadır. Burada yapılan hataların gözden geçirilmesi, halihazırda ülkemizde yatırım ve üretim yapan yatırımcıların ve şirketlerin devamlılığının sağlanması, hem istihdam hem de ülkeye yeni yatırımcı çekmek açısından hayati önem teşkil etmektedir.

Endüstri bölgeleri gibi büyük tesislerin inşa edilmesinde çevrenin göz önünde bulundurulması, daha önce de bahsedildiği gibi, hassasiyetle üzerinde durulması gereken bir konudur. Komisyon toplantıları sırasında da Filyos Endüstri Bölgesi’nde yapılması planlanan kimyevi gübre fabrikası ve tarım arazileri üzerinde kurulması öngörülen hurda eritme tesisi gündeme gelmiştir. Ayrıca, yine Komisyon Toplantısı sırasında, benzeri şekilde bazı Organize Sanayi Bölgelerinde doğru planlamalar olmadan, bölgenin yapısına uygun olmayan fabrikaların kurulduğu ortaya konulmuştur. Bu durum çevre açısından büyük bir tehdit teşkil etmektedir. Bu bağlamda Endüstri Bölgeleri Koordinasyon Kurulu’nun kaldırılması ilerde koordinasyon hususunda birçok sorun yaşanmasına sebebiyet verecek bir hatadır. Nitekim Kurul, endüstriyel genişlemede kurumlar arası istişare mekanizması vazifesi görmekteydi. Bu sayede birçok yanlış mekânsal planlamanın önü kesilmekteydi. Yapılacak olan

düzenlemelerle birlikte hangi tür alanların endüstriyel bölge yapılabileceğine dair açık hükümler ortaya konmalıdır.

Ayrıca daha önce gündeme gelen mega endüstri bölgeleri projesi ile ilgili TEMA vakfı bu projelerin kurulacağı iddia edilen bölgelerin Türkiye'nin ekosistemine zarar vereceğini belirtmiş, bu alanların ülkemizin ekosistemi, doğa alanları, canlıların yaşam alanları gözetilerek planlanması gerektiğini dile getirmiştir. Ülkemizin ekonomik ve endüstriyel kalkınması kadar doğası, çevresi, ekosistemi, biyolojik çeşitliliği de önem arz etmektedir. Bu yüzden ÇED raporu gibi hususlar büyük önem teşkil etmekte, konuyla ilgili verilecek kanun tekliflerinde özellikle gözetilmesi gerekmektedir.

Komasyon toplantıları sırasında Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısı "*Kamunun malları orada duracağına bedelsiz verelim, sanayiye verelim, ne olacak.*" diyerek Hükümetin kamu malına bakışını açıkça ifade etmiştir, İktidar Milletvekillerinden bazıları da bu cümleyi destekmiştir. Hükümet, kamu malının sahibi değil; emanetçisi, koruyucusu rolündedir. Bu durum gözden kaçırılmamalı, benzeri teklifler Meclise sunulurken buna dikkat edilmelidir. Türkiye Cumhuriyeti'nin doğası, arzileri, ülkesinin her parçası Türk milletine aittir ve yalnızca vatandaşlarımızın çıkarına kullanılabilir.

Maddeler Üzerine Değerlendirme

Madde 2: Madde ile endüstri bölgelerindeki ilave alanların endüstri bölgelerinden büyük olmaması koşuluyla Bakanlık tarafından belirlenmesi öngörülmüyor. Maddenin gerekçesine bakıldığında "Cumhurbaşkanının iş yükünün ve bürokrasinin azaltılması" ifadesi görünmektedir. Bu gerekçe, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin sorunlarını ortaya koyar niteliktedir. Ayrıca 2'nci madde gerekçesinde belirtilen bu durumun aksine teklifin geri kalanında Cumhurbaşkanına yeni yetkiler tanınmaktadır. Bu durumda teklif içerisinde bir çelişki söz konusudur.

Madde 4: Maddede, Çevresel Etki Değerlendirmesi Mevzuatı göz önünde bulundurulacak, ihtiyaç duyulmadığı gerekçesiyle 4737 sayılı Kanunun 3/B maddesi mülga edilmektedir. Mevcut madde ÇED sürecini gerekli kılan bir madde idi. ÇED raporu, doğal ve sürdürülebilir bir çevre için gerekli bir unsurdur. Ancak iktidar partisi daha önceki birçok örnekte görüldüğü gibi, ÇED gibi doğayı korumaya yönelik süreçlerden kaçınırken, doğanın çeşitli bahanelerle talan edilmesine göz yummaktadır. ÇED süreciyle ilgili düzenleme yapılacaksa bunun

sonucunda daha sıkı denetimler, daha büyük yaptırımlar ve daha sistematik bir süreç getirilmelidir.

Bu bağlamda bu maddenin teklif metninden çıkarılması için verdiğimiz önerge, iktidar partisi milletvekilleriince kabul edilmemiştir.

Madde 5: Teklif maddesinin ikinci paragrafı ile mevcut durumda yalnızca özel endüstri bölgelerine tanınan Cumhurbaşkanınca ek teşvikler belirlenebilmesi hususunun endüstri bölgelerinin geneli için de geçerli olması öngörülmektedir. Bu durum keyfi ve plansız uygulamalara sebebiyet verecektir. Daha adil, şeffaf ve sistemli bir teşvik mekanizması kurulması gereklidir.

Yine teklifin 5'inci maddesinin dördüncü paragrafı ile endüstri bölgelerini daha cazip hale getirmek gerekçesiyle yatırımcılara Hazine adına tescilli taşınmazlarda mülkiyet hakkı verilmek istenmektedir. Daha sonrasında ise bu mülkiyet hakkı sahiplerinin satış ve kiralama yapabilmesinin önünün açılması planlanmaktadır. Bu durumun ranta sebebiyet vereceği ve kamu yararına olmayacağı öngörülmektedir.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile 14 yeni özel endüstri bölgesi kurulduğu bilinmektedir. Cumhurbaşkanlığına özel endüstri bölgesi kurmasına onay verilen bu şirketlerin büyük çoğunluğunun iktidara yakın şirketler oldukları kamuoyunca bilinmektedir. Nitekim değişiklik teklifine göre bu firmaların bahsi geçen endüstri bölgelerindeki yatırımlarını tamamlamaları halinde kamuya ait taşınmazların mülkiyetinin onlara devredilmesi öngörülmektedir. Bu durumun yukarıda bahsedilen rant tehlikesine sebebiyet vereceği ortadadır.

Kaldı ki bahsi geçen düzenlemelerin, Kanun Teklifinin gerekçesinde "Son durumda bir bölümü tam kapasite ile faaliyette bulunan ve bir bölümü de proje ve inşaat aşamasında olan endüstri bölgeleri yönetimlerinden ve yatırımcılardan gelen talepler doğrultusunda" yapıldığı belirtilmektedir. Yapılmak istenen bu düzenlemeye daha önce vatandaşlardan alınarak kamulaştırılan arazilerin mülkiyetinin farklı firmalara devredilebileceği için muhalefet milletvekilleriince karşı çıkmıştır. Örneğin, Filyos'ta bulunan Endüstri Bölgesi için vatandaşların arazileri kamulaştırılmıştı. Bu kanun teklifinin kabulü ve Filyos bölgesinde Tosyalı Gübre Sanayi AŞ'nin kurması beklenen gübre fabrikasının kurulmasıyla birlikte Filyos Endüstri Bölgesine ait daha önce kamulaştırılan taşınmazların ve arazinin Tosyalı Holding'e devri öngörülmektedir.

Bu durumun en temel nedenlerin birisini Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısı açıklamıştır. Sayın Bakan Yardımcısı, bu firmaların mülk edinme talebinin nedeni olarak “ (...) sanayicilik çoğu zaman kredi sistemiyle çalışır. Eğer mülkünüz kendinizin değilse bankalar kredi vermez, vermiyor şu anda. (...) Sanayicinin şu anda bu teminata ihtiyacı var ve onun için ister.” cümlelerini kurmuştur. Sayın Bakan Yardımcısının açıklamalarından ve kanun teklifini hazırlayan milletvekillerin gerekçesinden de anlaşılacağı üzere bahsi geçen firmalar kredi kullanabilmek için mülk edinmek istenmektedir. Bu kanun teklifiyle de kamuya ait olan hazine taşınmazlarının bu firmalara devredilmesinin yolu açılmak istenmektedir. Bu durum ileride oldukça olumsuz sonuçlar doğuracağı, Türk Telekom örneği de göz önünde bulundurulunca, ortadadır. Zira benzeri şekilde bu dönemde Lübnanlı Hariri ailesine ait olan Oger Telecom, Türk Telekom’un çoğunluk hisselerini satın almış, bu hisseleri teminat göstererek Türk bankalarından yüklü miktarda krediler temin etmiştir. Daha sonra Danıştay’ın satılmaz kararına rağmen Türk Telekom’un taşınmazları satılmış, Türk bankalarından alınan borçlar ödenmemiş, Oger Telecom özelleştirmeden 13 yıl sonra milyarlarca dolar batık kredi borcu bırakarak Türkiye’yi terk etmiştir. Bugün de bazı şirketlerin kredi alabilmesini sağlamak amacıyla hazine mülkleri onlara tahsis edilmek istenmektedir. Bunun sonucunda da bahsi geçen şirket risk almadan, hazine arazisini teminat göstererek krediye başvurabilecektir. Bu durum ticaretin risk/kar dengeli mantığına da aykırıdır. Bu şirketler, vatandaşlarımıza ait arazileri, taşınmazları kendi kârları için teminat gösterebilecektir. Dolayısı ile riskleri kendileri almak yerine bankalara ve dolayısıyla vatandaşa aktarmış olacaklardır.

Bu bağlamda her iki paragrafın da teklif metninden çıkarılması için muhalefet partilerince verilen önergeler iktidar partisi milletvekillerince kabul edilmemiştir.

Ayhan Altıntaş
Ankara

Yasin Öztürk
Denizli

GAZİANTEP MİLLETVEKİLİ MEHMET
ERDOĞAN VE 61 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

**ENDÜSTRİ BÖLGELERİ KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 9/1/2002 tarihli ve 4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanununun I/A maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “Bilim,” ibaresi madde metninden çıkarılmış, fıkranın (d) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2- 4737 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesine “kurulması” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya kurulu bölgelere ilave alan” ibaresi eklenmiş, ikinci cümlesinde yer alan “Bakanlığın önerisi üzerine Kurulca belirlenen yerlerde” ibaresi “Bakanlıkça belirlenen alanlarda” şeklinde değiştirilmiş, cümlede yer alan “kurulmasına” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya alan ilavesine” ibaresi eklenmiş, üçüncü cümlesinde yer alan “Kurul kararının Cumhurbaşkanına” ibaresi “Belirlenen alanların Cumhurbaşkanlığına” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya dördüncü cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve maddenin mevcut üçüncü, dördüncü ve dokuzuncu fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır. “Ancak ilan edilen endüstri bölgesi alanından büyük olmamak kaydıyla bölgeye ilave edilecek alanlara Bakanlıkça karar verilir ve yeni sınırlar Resmî Gazete’de yayımlanır.”

“Endüstri bölgesi olarak ilân edilen alanlardaki araziler 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümleri uyarınca Bakanlıkça kamulaştırılarak Hazine adına tescil edilir ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından endüstri bölgesi olarak kullanılmak üzere Bakanlığa tahsis yapılır.”

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ
KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ
KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**ENDÜSTRİ BÖLGELERİ KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 9/1/2002 tarihli ve 4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanununun I/A maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “Bilim,” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve fıkranın (d) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2- 4737 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesine “kurulması” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya kurulu bölgelere ilave alan” ibaresi eklenmiş, ikinci cümlesinde yer alan “Bakanlığın önerisi üzerine Kurulca belirlenen yerlerde” ibaresi “Bakanlıkça belirlenen alanlarda” şeklinde değiştirilmiş, cümlede yer alan “kurulmasına” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya alan ilavesine” ibaresi eklenmiş, üçüncü cümlesinde yer alan “Kurul kararının Cumhurbaşkanına” ibaresi “Belirlenen alanların Cumhurbaşkanlığına” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya dördüncü cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve mevcut üçüncü, dördüncü ve dokuzuncu fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

“Ancak ilan edilen endüstri bölgesi alanından büyük olmamak kaydıyla bölgeye ilave edilecek alanlara Bakanlıkça karar verilir ve yeni sınırlar Resmî Gazete’de yayımlanır.”

“Endüstri bölgesi olarak ilan edilen alanlardaki araziler 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümleri uyarınca Bakanlıkça kamulaştırılarak Hazine adına tescil edilir ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından endüstri bölgesi olarak kullanılmak üzere Bakanlığa tahsis edilir.”

(Gaziantep Milletvekili Mehmet Erdoğan ve
61 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi
ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Endüstri bölgesinin yatırıma hazır hale getirilmesi için gerekli kamulaştırma bedeli ve etüt, harita, plan, proje dahil altyapı ile ilgili tüm giderler öncelikle yönetici şirket ve/veya yatırımcılar tarafından veya Bakanlık bütçesine bu amaçla konulacak ödenekten karşılanır. Kamulaştırma bedeli yönetici şirket tarafından karşılanmış ise 4 üncü maddenin ikinci fıkrasına göre işlem yapılır.”

MADDE 3- 4737 sayılı Kanununun 3/A maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasının birinci ve üçüncü cümleleri yürürlükten kaldırılmış, dördüncü fıkrasına “lehine” ibaresinden sonra gelmek üzere “bağımsız ve sürekli nitelikte” ibaresi eklenmiş, maddeye dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve mevcut beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Endüstri bölgelerinde yatırım yapmak isteyen yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişilerin Bakanlığa veya yönetici şirkete başvurusu üzerine, Yönetmelikte düzenlenen esaslar çerçevesinde yönetici şirket ve Bakanlık tarafından belirlenen yatırımcılara, Bakanlıkça ön yer tahsisi yapılır.”

“Yatırımcı irtifak hakkı veya kullanma izni verilmesinden itibaren Yönetmelikle belirlenen süre ve esaslar çerçevesinde en geç 5 yıl içerisinde yatırımını tamamlamakla yükümlüdür. Verilen sürede yatırımın gerçekleşmemesi durumunda gecikmenin gerekçeleri Bakanlıkça değerlendirilir ve gerekirse bu süre bir yıl uzatılabilir. Verilen ek süre içerisinde yatırımın gerçekleşmemesi hâlinde Bakanlığın talebi üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca irtifak hakkı tesisi veya kullanma izni sözleşmesi feshedilir.”

“Endüstri bölgesinin yatırıma hazır hâle getirilmesi için gerekli kamulaştırma bedeli ve etüt, harita, plân, proje dâhil altyapı ile ilgili tüm giderler öncelikle yönetici şirket ve/veya yatırımcılar tarafından veya Bakanlık bütçesine bu amaçla konulacak ödenekten karşılanır. Kamulaştırma bedeli yönetici şirket tarafından karşılanmış ise 4 üncü maddenin ikinci fıkrasına göre işlem yapılır.”

MADDE 3- 4737 sayılı Kanununun 3/A maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasının birinci ve üçüncü cümleleri yürürlükten kaldırılmış, dördüncü fıkrasına “lehine” ibaresinden sonra gelmek üzere “bağımsız ve sürekli nitelikte” ibaresi eklenmiş, maddeye dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve mevcut beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Endüstri bölgelerinde yatırım yapmak isteyen yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişilerin Bakanlığa veya yönetici şirkete başvurusu üzerine, yönetmelikte düzenlenen esaslar çerçevesinde yönetici şirket ve Bakanlık tarafından belirlenen yatırımcılara, Bakanlıkça ön yer tahsisi yapılır.”

“Yatırımcı irtifak hakkı veya kullanma izni verilmesinden itibaren yönetmelikte belirlenen süre ve esaslar çerçevesinde en geç beş yıl içerisinde yatırımını tamamlamakla yükümlüdür. Verilen sürede yatırımın gerçekleşmemesi durumunda gecikmenin gerekçeleri Bakanlıkça değerlendirilir ve gerekirse bu süre bir yıl uzatılabilir. Verilen ek süre içinde yatırımın gerçekleşmemesi hâlinde Bakanlığın talebi üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca irtifak hakkı tesisi veya kullanma izni sözleşmesi feshedilir.”

(Gaziantep Milletvekili Mehmet Erdoğan ve
61 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi
ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Atıksuları ilgili deşarj standartlarında artarak belediye altyapısına veren endüstri bölgelerinden, belediyelerce atık su uzaklaştırma bedeli alınmaz.”

MADDE 4- 4737 sayılı Kanunun 3/B maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 5- 4737 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin başlığı “Teşvik tedbirleri ve mülkiyet” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasında yer alan “yeni işe başlayan gerçek ve tüzel kişilerin bu bölgelerde yapacakları” ibaresi “yer alan” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiş, ikinci fıkrasının üçüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümle ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Endüstri bölgelerinde yer alan yatırımlara ilişkin olarak Cumhurbaşkanınca ek teşvikler belirlenebilir.”

“Bakanlıkça, kamulaştırılan bu taşınmaz malların kamulaştırma bedelleri Bakanlığın bütçesinden karşılanmış ise, bu taşınmaz mallar üzerinde sözleşmesinde belirtilen süre kadar yönetici şirket ve/veya yatırımcılar lehine bedeli karşılığında, kamulaştırma bedeli yönetici şirket ve/veya yatırımcılar tarafından karşılanmış ise yönetici şirket ve/veya yatırımcılar lehine bedelsiz olarak bağımsız ve sürekli irtifak hakkı tesis edilebilir.”

“İrtifak haklarına ilişkin tüm işlemler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca yapılır.”

“Endüstri bölgelerinde; Hazine adına tescilli taşınmazlar ile bedeli Bakanlığın bütçesinden karşılanmak suretiyle kamulaştırılarak Hazine adına tescil edilen taşınmazlardan, yatırımcılar lehine irtifak hakkı tesis edilenler, yatırımın tamamlanması şartı ve yatırımcının talep etmesi durumunda Bakanlığın uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği

“Atık suları ilgili deşarj standartlarında artarak belediye altyapısına veren endüstri bölgelerinden, belediyelerce atık su uzaklaştırma bedeli alınmaz.”

MADDE 4- 4737 sayılı Kanunun 3/B maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 5- 4737 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin başlığı “Teşvik tedbirleri ve mülkiyet” şeklinde ve birinci fıkrasında yer alan “yeni işe başlayan gerçek ve tüzel kişilerin bu bölgelerde yapacakları” ibaresi “yer alan” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiş, ikinci fıkrasının üçüncü ve dördüncü cümleleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Endüstri bölgelerinde yer alan yatırımlara ilişkin olarak Cumhurbaşkanınca ek teşvikler belirlenebilir.”

“Bakanlıkça, kamulaştırılan bu taşınmaz malların kamulaştırma bedelleri Bakanlığın bütçesinden karşılanmış ise, bu taşınmaz mallar üzerinde sözleşmesinde belirtilen süre kadar yönetici şirket ve/veya yatırımcılar lehine bedeli karşılığında, kamulaştırma bedeli yönetici şirket ve/veya yatırımcılar tarafından karşılanmış ise yönetici şirket ve/veya yatırımcılar lehine bedelsiz olarak bağımsız ve sürekli irtifak hakkı tesis edilebilir.

İrtifak haklarına ilişkin tüm işlemler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca yapılır.”

“Endüstri bölgelerinde; Hazine adına tescilli taşınmazlar ile bedeli Bakanlığın bütçesinden karşılanmak suretiyle kamulaştırılarak Hazine adına tescil edilen taşınmazlardan, yatırımcılar lehine irtifak hakkı tesis edilenler, yatırımın tamamlanması şartıyla ve yatırımcının talep etmesi durumunda Bakanlığın uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği

(Gaziantep Milletvekili Mehmet Erdoğan ve
61 Milletvekilinin Teklifi)

Bakanlığınca yatırımcıya üzerindeki muhdesatın bedeli alınmaksızın rayiç bedel üzerinden doğrudan satılabilir. Bedeli yatırımcılar tarafından karşılanmak suretiyle kamulaştırılarak Hazine adına tescil edilen taşınmazlardan yatırımcılar lehine irtifak hakkı tesis edilenlerin mülkiyeti ise, yatırımın tamamlanması şartı ve yatırımcının talep etmesi durumunda Bakanlığın uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca yatırımcıya bedelsiz olarak devredilebilir.

Altyapı harcamalarının yönetici şirket tarafından karşılandığı bölgelerde, Hazine adına tescilli taşınmazlar ile bedeli Bakanlığın bütçesinden karşılanmak suretiyle kamulaştırılarak Hazine adına tescil edilen taşınmazlar, altyapının tamamlanması şartıyla Bakanlığın uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca yönetici şirkete üzerindeki muhdesatın bedeli alınmaksızın rayiç bedel üzerinden doğrudan satılabilir. Kamulaştırma bedeli yönetici şirket tarafından karşılanmak suretiyle kamulaştırılarak Hazine adına tescil edilen taşınmazların mülkiyeti ise; altyapının tamamlanması şartıyla Bakanlığın uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca yönetici şirkete bedelsiz olarak devredilebilir. Yönetici şirket, mülkiyet devri yapılan alanları; bu Kanun hükümleri gereğince yatırım yapacağını taahhüt eden yatırımcılara Bakanlığın uygun görüşü üzerine parseller hâlinde veya işletme binaları da yapmak suretiyle kiraya verebilir veya tapuya geri alım serhi konmak suretiyle satabilir.”

MADDE 6- 4737 sayılı Kanununun 4/A maddesinin başlığı “İmar plânları ve altyapı” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasının birinci ve ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, üçüncü cümlesinde yer alan “mülkiyet sınırları içinde” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bakanlığınca yatırımcıya üzerindeki muhdesatın bedeli alınmaksızın rayiç bedel üzerinden doğrudan satılabilir. Kamulaştırma bedeli yatırımcılar tarafından karşılanmak suretiyle kamulaştırılarak Hazine adına tescil edilen taşınmazlardan yatırımcılar lehine irtifak hakkı tesis edilenlerin mülkiyeti ise, yatırımın tamamlanması şartıyla ve yatırımcının talep etmesi durumunda Bakanlığın uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca yatırımcıya bedelsiz olarak devredilebilir.

Altyapı harcamalarının yönetici şirket tarafından karşılandığı bölgelerde, Hazine adına tescilli taşınmazlar ile bedeli Bakanlığın bütçesinden karşılanmak suretiyle kamulaştırılarak Hazine adına tescil edilen taşınmazlar, altyapının tamamlanması şartıyla Bakanlığın uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca yönetici şirkete üzerindeki muhdesatın bedeli alınmaksızın rayiç bedel üzerinden doğrudan satılabilir. Kamulaştırma bedeli yönetici şirket tarafından karşılanmak suretiyle kamulaştırılarak Hazine adına tescil edilen taşınmazların mülkiyeti ise; altyapının tamamlanması şartıyla Bakanlığın uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca yönetici şirkete bedelsiz olarak devredilebilir. Yönetici şirket, mülkiyet devri yapılan alanları; bu Kanun hükümleri gereğince yatırım yapacağını taahhüt eden yatırımcılara Bakanlığın uygun görüşü üzerine parseller hâlinde veya işletme binaları da yapmak suretiyle kiraya verebilir veya tapuya geri alım serhi konmak suretiyle satabilir.”

MADDE 6- 4737 sayılı Kanununun 4/A maddesinin başlığı “İmar plânları ve altyapı” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasının birinci ve ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Endüstri bölgeleri imar ve parselasyon plânları ile değişiklikleri yönetmelikle belirlenen

(Gaziantep Milletvekili Mehmet Erdoğan ve
61 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi
ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Endüstri bölgeleri imar ve parselasyon plânları ile değişiklikleri yönetmelikle belirlenen usul ve esaslara uygun olarak hazırlanır ve Bakanlık tarafından onaylanır. Onaylı imar ve parselasyon plânları ve değişiklikleri Bakanlık internet sitesinde ve Valilikçe belirlenecek ilan yerlerinde bir hafta süre ile ilan edilir, itiraz olmaması halinde ilan süresinin sonunda yürürlüğe girer.”

“Endüstri bölgesi sınırları içerisindeki kapanan kadastral ve imar yolları ile parklar her türlü sorumluluğu endüstri bölgesinin yönetilmesinden sorumlu şirkete ait olmak üzere Hazine adına tescil olunur.

Endüstri bölgelerindeki altyapı ve üstyapıya ilişkin etüt, harita ve projeler, ruhsat ve izinler, işyeri açma ve çalışma ruhsatları Bakanlık onayı ve denetimine tabidir.

Endüstri bölgelerindeki altyapı ve üstyapı projelerinin kontrolü, arazi kontrolü ve bunlara ilişkin altyapı ve üstyapı inşaatlarının yapım kontrolü ve işletme aşamasındaki kontroller Bakanlık tarafından yapılır veya yaptırılır.

Ruhsatsız veya ruhsata aykırılığı tespit edilen yapılar için 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun 32 nci ve 42 nci maddeleri çerçevesinde yapılacak işlemler Bakanlıkça tesis edilir. Yapılara ilişkin yıkım kararı alınması halinde yıkım işlemi Bakanlığın talimatı üzerine Valilik tarafından yapılır. Bu madde kapsamındaki idari para cezaları, Bakanlıkça verilir.

Endüstri bölgeleri içerisinde yer alacak yatırımcılar Bakanlık tarafından onaylanan ruhsat, onay ve izinlere ilişkin harçlardan muafır.

3194 sayılı Kanunun mekânsal standartlar ve değer artış payına ilişkin hükümleri endüstri bölgelerinde uygulanmaz.

Endüstri bölgesinin ihtiyacına göre eğitim, Ar-Ge, laboratuvar, enerji, lojistik, sağlık, güvenlik, kreş park ve benzeri idari, ticari ve teknik hizmetlerin yer alacağı alanlar bırakılır.

usul ve esaslara uygun olarak hazırlanır ve Bakanlık tarafından onaylanır. Onaylı imar ve parselasyon plânları ve değişiklikleri Bakanlık internet sitesinde ve valilikçe belirlenecek ilan yerlerinde bir hafta süre ile ilan edilir, itiraz olmaması hâlinde ilan süresinin sonunda yürürlüğe girer.”

“Endüstri bölgesi sınırları içerisinde kapanan kadastral ve imar yolları ile parklar, her türlü sorumluluğu endüstri bölgesinin yönetilmesinden sorumlu şirkete ait olmak üzere Hazine adına tescil olunur.

Endüstri bölgelerindeki altyapı ve üstyapıya ilişkin etüt, harita ve projeler, ruhsat ve izinler ile işyeri açma ve çalışma ruhsatları Bakanlık onayı ve denetimine tabidir.

Endüstri bölgelerindeki altyapı ve üstyapı projelerinin kontrolü, arazi kontrolü ve bunlara ilişkin altyapı ve üstyapı inşaatlarının yapım kontrolü ve işletme aşamasındaki kontroller Bakanlık tarafından yapılır veya yaptırılır.

Ruhsatsız veya ruhsata aykırılığı tespit edilen yapılar için 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun 32 nci ve 42 nci maddeleri çerçevesinde yapılacak işlemler Bakanlıkça tesis edilir. Yapılara ilişkin yıkım kararı alınması hâlinde yıkım işlemi Bakanlığın talimatı üzerine valilik tarafından yapılır. Bu madde kapsamındaki idari para cezaları, Bakanlıkça verilir.

Endüstri bölgeleri içerisinde yer alacak yatırımcılar Bakanlık tarafından onaylanan ruhsat, onay ve izinlere ilişkin harçlardan muafır.

3194 sayılı Kanunun mekânsal standartlar ve değer artış payına ilişkin hükümleri endüstri bölgelerinde uygulanmaz.

Endüstri bölgesinin ihtiyacına göre eğitim, Ar-Ge, laboratuvar, enerji, lojistik, sağlık, güvenlik, kreş, park ve benzeri idari, ticari ve teknik hizmetlerin yer alacağı alanlar bırakılır.

(Gaziantep Milletvekili Mehmet Erdoğan ve
61 Milletvekilinin Teklifi)

Yatırımcıların ihtiyacı olan elektrik, su, kanalizasyon, doğalgaz, arıtma tesisi, yol, haberleşme, spor tesisleri ve benzeri altyapı ve genel hizmet tesislerini kurma ve işletme, kamu ve özel kuruluşlardan satın alarak dağıtım ve satışını yapma, endüstri bölgelerinin yönetilmesi ve işletilmesinden sorumlu tüzel kişinin yetki ve sorumluluğundadır. Yatırımcılar elektrik, su, doğalgaz ve benzeri ihtiyaçlarını endüstri bölgesi tesislerinden karşılamak zorundadır. Endüstri bölgesinden sorumlu tüzel kişinin izni olmaksızın elektrik, su, doğalgaz ve benzeri ihtiyaçlar başka bir yerden karşılanamaz ve bu amaçla münferiden tesis kurulamaz. Ancak elektrik dağıtım lisansına sahip endüstri bölgelerinde serbest tüketici sınırını aşan yatırımcılar, tedarikçilerini seçme hakkını, endüstri bölgesine dağıtım bedeli ödemek kaydıyla kullanabilir.

Endüstri bölgelerinden sorumlu tüzel kişi, yatırımcıların elektrik ihtiyacını karşılamak amacıyla tüketim miktarına bakılmaksızın serbest tüketici sayılır.

Ayrı şirket kurma şartı aranmaksızın endüstri bölgelerinden sorumlu tüzel kişi veya yatırımcılar kendi ihtiyaçları için elektrik üretim tesisleri kurma ve işletme hakkına sahiptir. Bu kapsamda endüstri bölgeleri sınırları içerisindeki elektrik üretim ve dağıtımına ilişkin faaliyetler, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuat kapsamında yürütülür.

Endüstri bölgesi ilan edilen alanda yatırımcılara ait elektrik ve/veya doğalgaz aboneliğinin bulunması halinde, doğalgaz dağıtımını ilgili dağıtım lisansı sahip tüzel kişinin muvafakati ile, elektrik dağıtımını ise TEDAŞ ve ilgili dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin muvafakati ve TEDAŞ'a ait olan dağıtım tesis bedelinin TEDAŞ'a ödenmesi kaydıyla yapılabilir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yatırımcıların ihtiyacı olan elektrik, su, kanalizasyon, doğal gaz, arıtma tesisi, yol, haberleşme, spor tesisleri ve benzeri altyapı ve genel hizmet tesislerini kurma ve işletme, kamu ve özel kuruluşlardan satın alarak dağıtım ve satışını yapma, endüstri bölgelerinin yönetilmesi ve işletilmesinden sorumlu tüzel kişinin yetki ve sorumluluğundadır. Yatırımcılar elektrik, su, doğal gaz ve benzeri ihtiyaçlarını endüstri bölgesi tesislerinden karşılamak zorundadır. Endüstri bölgesinden sorumlu tüzel kişinin izni olmaksızın elektrik, su, doğal gaz ve benzeri ihtiyaçlar başka bir yerden karşılanamaz ve bu amaçla münferiden tesis kurulamaz. Ancak elektrik dağıtım lisansına sahip endüstri bölgelerinde serbest tüketici sınırını aşan yatırımcılar, tedarikçilerini seçme hakkını, endüstri bölgesine dağıtım bedeli ödemek kaydıyla kullanabilir.

Endüstri bölgelerinden sorumlu tüzel kişi, yatırımcıların elektrik ihtiyacını karşılamak amacıyla tüketim miktarına bakılmaksızın serbest tüketici sayılır.

Ayrı şirket kurma şartı aranmaksızın endüstri bölgelerinden sorumlu tüzel kişi veya yatırımcılar kendi ihtiyaçları için elektrik üretim tesisleri kurma ve işletme hakkına sahiptir. Bu kapsamda endüstri bölgeleri sınırları içerisindeki elektrik üretim ve dağıtımına ilişkin faaliyetler, 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuat kapsamında yürütülür.

Endüstri bölgesi ilan edilen alanda yatırımcılara ait elektrik ve/veya doğal gaz aboneliğinin bulunması hâlinde, doğal gaz dağıtımını ilgili dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin muvafakati ile, elektrik dağıtımını ise Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi (TEDAŞ) ve ilgili dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin muvafakati ve TEDAŞ'a ait olan dağıtım tesis bedelinin TEDAŞ'a ödenmesi kaydıyla yapılabilir.

(Gaziantep Milletvekili Mehmet Erdoğan ve
61 Milletvekilinin Teklifi)

Endüstri bölgelerinde elektriğin dağıtım, üretim ve işletme, faaliyetlerine ilişkin usul ve esaslar, Bakanlığın görüşünü almak kaydıyla EPDK tarafından düzenlenir. Endüstri bölgelerinde doğalgazın dağıtım ve işletme faaliyetlerine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça düzenlenir.”

MADDE 7- 4737 sayılı Kanunun 4/B maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 8- 4737 sayılı Kanunun 4/C maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 9- 4737 sayılı Kanunun 4/Ç maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yüz elli bin” ibaresi “yüz bin” şeklinde, “tevsi imkânı sağlayan” ibaresi “büyüklüğündeki ilave” şeklinde, “, iki yüz bin” ibaresi “yüz elli bin” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya “başvurusu” ibaresinden sonra gelmek üzere “üzerine” ibaresi eklenmiş, ikinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, beşinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş, fıkranın mevcut ikinci cümlesinde yer alan “Maliye” ibaresi “Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği” şeklinde değiştirilmiş, mevcut üçüncü cümlesinde yer alan “irtifak hakları” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve kullanma izinleri”, “irtifak hakkı” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve kullanma izin” ibaresi eklenmiş, altıncı fıkrasında yer alan “işletilmesi ile bunlara ilişkin giderlerden” ibaresi “işletilmesinden” şeklinde değiştirilmiş, maddeye altıncı fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş, mevcut yedinci fıkrasına “suretiyle” ibaresinden sonra gelmek üzere “Bakanlığın izniyle” ibaresi eklenmiş, mevcut sekizinci fıkrasına “tarafından” ibaresinden sonra gelmek üzere “Bakanlığın izniyle” ibaresi eklenmiş, mevcut sekizinci ve

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Endüstri bölgelerinde elektriğin dağıtım, üretim ve işletme faaliyetlerine ilişkin usul ve esaslar, Bakanlığın görüşünü almak kaydıyla Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından düzenlenir. Endüstri bölgelerinde doğal gazın dağıtım ve işletme faaliyetlerine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça düzenlenir.”

MADDE 7- 4737 sayılı Kanunun 4/B maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 8- 4737 sayılı Kanunun 4/C maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 9- 4737 sayılı Kanunun 4/Ç maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yüz elli bin” ibaresi “yüz bin” şeklinde, “tevsi imkânı sağlayan” ibaresi “büyüklüğündeki ilave” şeklinde, “, iki yüz bin” ibaresi “yüz elli bin” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya “başvurusu” ibaresinden sonra gelmek üzere “üzerine” ibaresi eklenmiş, ikinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, beşinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş, fıkranın mevcut ikinci cümlesinde yer alan “Maliye” ibaresi “Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği” şeklinde değiştirilmiş, mevcut üçüncü cümlesinde yer alan “irtifak hakları” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve kullanma izinleri”, “çerçevesinde irtifak hakkı” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve kullanma izin” ibaresi eklenmiş, altıncı fıkrasında yer alan “işletilmesi ile bunlara ilişkin giderlerden” ibaresi “işletilmesinden” şeklinde değiştirilmiş, maddeye altıncı fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş, mevcut yedinci fıkrasına “suretiyle” ibaresinden sonra gelmek üzere “Bakanlığın izniyle” ibaresi eklenmiş, mevcut sekizinci fıkrasına “tarafından” ibaresinden sonra gelmek üzere “Bakanlığın izniyle” ibaresi eklenmiş, mevcut sekizinci ve

(Gaziantep Milletvekili Mehmet Erdoğan ve
61 Milletvekilinin Teklifi)

dokuzuncu fıkrasında yer alan “Maliye” ibaresi “Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği” şeklinde değiştirilmiş, mevcut onbirinci fıkrasının ikinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yürürlükten kaldırılmış, mevcut onikinci fıkrasında yer alan “Kurulca” ibaresi “Bakanlıkça” şeklinde, “kaldırılmasına” ibaresi “ilanının iptaline” şeklinde değiştirilmiş, mevcut onüçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“a) Gerçekleştirme süresi beş yılı geçmemek üzere her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında, takvim yılı başından geçerli olmak üzere güncellenmek kaydıyla en az yedi yüz elli milyon Türk lirası tutarında yeni yatırım taahhüdünde bulunulması,”

“Ancak başvuru sahibinin talep etmesi ve özel endüstri bölgesi içerisindeki özel mülkiyete konu arazi maliklerinin bu Kanun hükümleri gereğince yatırım yapacağını taahhüt etmeleri koşulu ile kamulaştırma yapılmaz.”

“Özel endüstri bölgesinin yatırıma hazır hale getirilmesi için gerekli kamulaştırma, etüt, harita, plan, proje dahil altyapı ile ilgili tüm giderler başvuru sahibi gerçek ve tüzel kişi tarafından karşılanır.

Özel endüstri bölgelerinde yönetim, işletme ve her türlü hizmet masrafları yatırımcılar tarafından karşılanır. Bu bölgelerdeki yatırımcılar yönetimden sorumlu başvuru sahibine mevzuattan kaynaklanan yükümlülük ve sorumluluklarını yerine getirmekle mükelleftir.”

MADDE 10- 4737 sayılı Kanunun 4/D maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, onbirinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Yönetici şirket, kurum ve kuruluşlardan gelen taleplerde başvuru sahibi tarafından;

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

dokuzuncu fıkrasında yer alan “Maliye” ibareleri “Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği” şeklinde değiştirilmiş ve mevcut onbirinci fıkrasının ikinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yürürlükten kaldırılmış, mevcut onikinci fıkrasında yer alan “Kurulca” ibaresi “Bakanlıkça” şeklinde, “kaldırılmasına” ibaresi “ilanının iptaline” şeklinde değiştirilmiş ve mevcut onüçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“a) Gerçekleştirme süresi beş yılı geçmemek üzere her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında, takvim yılı başından geçerli olmak üzere güncellenmek kaydıyla en az yedi yüz elli milyon Türk lirası tutarında yeni yatırım taahhüdünde bulunulması,”

“Ancak başvuru sahibinin talep etmesi ve özel endüstri bölgesi içerisindeki özel mülkiyete konu arazi maliklerinin bu Kanun hükümleri gereğince yatırım yapacağını taahhüt etmeleri koşulu ile kamulaştırma yapılmaz.”

“Özel endüstri bölgesinin yatırıma hazır hâle getirilmesi için gerekli kamulaştırma, etüt, harita, plân, proje dâhil altyapı ile ilgili tüm giderler başvuru sahibi gerçek ve tüzel kişi tarafından karşılanır.

Özel endüstri bölgelerinde yönetim, işletme ve her türlü hizmet masrafları yatırımcılar tarafından karşılanır. Bu bölgelerdeki yatırımcılar yönetimden sorumlu başvuru sahibine mevzuattan kaynaklanan yükümlülük ve sorumluluklarını yerine getirmekle mükelleftir.”

MADDE 10- 4737 sayılı Kanunun 4/D maddesinin ikinci ve onbirinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Yönetici şirket, kurum ve kuruluşlardan gelen taleplerde başvuru sahibi tarafından;

(Gaziantep Milletvekili Mehmet Erdoğan ve
61 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi
ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bakanlıkça resen yapılan çalışmalarda ise endüstri bölgesinin kurulacağı il sınırları içindeki varsa sanayi odaları, yoksa ticaret ve sanayi odası veya Bakanlıkça belirlenen gerçek veya tüzel kişiler tarafından kurulur.”

“Yönetici şirket, Bakanlığın talebi üzerine faaliyetleriyle ilgili her türlü belge ve bilgiyi Bakanlığa sunmakla yükümlüdür. Yükümlülüklerini yerine getirmeyen yönetici şirket görevlilerine elli bin Türk lirasından iki yüz bin Türk lirasına kadar Bakanlıkça idari para cezası verilir. Verilen idari para cezaları, tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir.”

“Yönetici şirketin kurulması, görev ve sorumlulukları, gelirleri ve benzeri hususlar yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 11- 4737 sayılı Kanunun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 5- Bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir.”

MADDE 12- 4737 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 13- 4737 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmektedir.

“Münferit yatırım yeri ve ihtisas endüstri bölgeleri

GEÇİCİ MADDE 5- Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce münferit yatırım yeri olarak tahsis edilen alanlar ile ilan edilen ihtisas endüstri bölgeleri 3 üncü maddeye göre kurulan endüstri bölgesi olarak kabul edilir.”

MADDE 14- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 15- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

Bakanlıkça resen yapılan çalışmalarda ise endüstri bölgesinin kurulacağı il sınırları içindeki varsa sanayi odaları, yoksa ticaret ve sanayi odası veya Bakanlıkça belirlenen gerçek veya tüzel kişiler tarafından kurulur.”

“Yönetici şirket, Bakanlığın talebi üzerine faaliyetleriyle ilgili her türlü belge ve bilgiyi Bakanlığa sunmakla yükümlüdür. Yükümlülüklerini yerine getirmeyen yönetici şirket görevlilerine elli bin Türk lirasından iki yüz bin Türk lirasına kadar Bakanlıkça idari para cezası verilir. Verilen idari para cezaları, tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir.”

“Yönetici şirketin kurulması, görev ve sorumlulukları, gelirleri ve benzeri hususlar yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 11- 4737 sayılı Kanunun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 5- Bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir.”

MADDE 12- 4737 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 13- 4737 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Münferit yatırım yeri ve ihtisas endüstri bölgeleri

GEÇİCİ MADDE 5- Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce münferit yatırım yeri olarak tahsis edilen alanlar ile ilan edilen ihtisas endüstri bölgeleri 3 üncü maddeye göre kurulan endüstri bölgesi olarak kabul edilir.”

MADDE 14- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 15- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.